

მიზნობრივი პროგრამის

რეკოლუციამდელი ისტორია:

(ციტატის დასაწყისი)

2001 წელს პროექტის ჩართვას სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამების ჩამონათვალში მხარი დაუჭირეს ზოგადი და გამოყენებითი ენათმეცნიერების კათედრის გამგემ აკადემიკოსმა თამაზ გამყრელიძემ, გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორმა პროფესორმა დავით გორდენიანმა, კომპიუტერების მათემატიკური უზრუნველყოფისა და კომპიუტერული ტექნოლოგიების კათედრის გამგემ პროფესორმა ჰამლეტ მელაძემ, მათემატიკის დაფუნდების და სწავლების მეთოდის კათედრის გამგემ პროფესორმა თამაზ თევზაძემ, მართვის სისტემების ინსტიტუტის ენის მოდელირების განყოფილების გამგემ გიორგი ჩიკოიძემ, აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის აღმოსავლურ ენათა ტიპოლოგიის განყოფილების გამგემ პროფესორმა მარიკა ჯიქიამ, გმი ინსტიტუტის მათემატიკური ლოგიკისა და სწავლების მეთოდის განყოფილების გამგემ ხიმურ რუხაიამ, სახელმწიფო კანცელარიის კულტურის, განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამსახურის უფროსმა კობა იმედაშვილმა (ამონარიდი მისი მხარდაჭერიდან: „აღნიშნული პროექტი სარეცენზიოდ გადაეგზავნა ენათმეცნიერების ინსტიტუტს, ენის სახელმწიფო პალატასა და ინფორმატიზაციის სახელმწიფო დეპარტამენტს. სამივე დაწესებულებას მიაჩნია, რომ პროექტი მეტად მნიშვნელოვანია, იმსახურებს მხარდაჭერას და განსახორციელებელია განსაკუთრებით დღევანდელ დღეს. მათ აზრს ჩვენც ვიზიარებთ.“), ენათმეცნიერების ინსტიტუტის დირექტორმა აკადემიკოსმა გურია კვარაცხელიამ (ამონარიდი მისი მხარდაჭერიდან: „პროექტი სახელმწიფოებრივ მხარდაჭერას იმსახურებს, რამდენადაც ქართული ენის ე.წ. კომპიუტერიზაცია უმნიშვნელოვანესი პრობლემაა. პროექტი სახელმწიფოებრივ მხარდაჭერას იმსახურებს მით უფრო, რომ ამ მიმართულებით სახელმწიფოს დღემდე არავითარი ხარჯი არ გაუღია.“), ენის სახელმწიფო პალატის თავმჯდომარემ ლევან ღვინჯილიამ (ამონარიდი მისი მხარდაჭერიდან: „პროექტის განხორციელება მიგვაჩნია საქართველოს სახელმწიფო ენის სრულფასოვანი ფუნქციონირებისა და ქვეყნის ცხოვრების ყველა სფეროში მისი გამოყენების არეალის მაქსიმალურად ათვისების ერთ-ერთ აუცილებელ პირობად, ურომლისოდაც მოსალოდნელია სახელმწიფო ენის შემდგომი განვითარების პროცესების მნიშვნელოვნად შეფერხება“) და ინფორმატიზაციის სახელმწიფო დეპარტამენტის თავმჯდომარემ დავით თარხან-მოურავმა (ამონარიდი მისი მხარდაჭერიდან: „პროექტი ითვალისწინებს ქართული ენის ფორმალურ-ლოგიკური მოდელის შემუშავებას, რაც აუცილებელია კომპიუტერული სისტემების ქართულ ენობრივ გარემოში მოსაქცევად. გვსურს გაცნობოთ, რომ აღნიშნული საკითხი უდავოდ წარმოადგენს სახელმწიფო მნიშვნელობის ამოცანას და ყოველმხრივ მხარდასაჭერია.“).

(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

2002 წელს სახელმწიფო უნივერსიტეტმა პროექტი წარადგინა ეკონომიკის, მრეწველობისა და ვაჭრობის სამინისტროში ამ გადაწყვეტილებას წინ უსწრებდა 2002 წლის 3 მარტს განათლების სამინისტროში იმდროინდელი განათლების მინისტრის ინიციატივით ორგანიზებული პროექტის მეთოდების, მიზნებისა და ამოცანების ღია განხილვა.

განხილვას უძღვებოდა განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემის ქვეკომპონენტის ხელმძღვანელი გია შერვაშიძე. ქვემოთ მოგვყავს მცირე ამონარიდები ამ ღია განხილვის ანგარიშიდან (ანგარიში მომზადებულია გ. შერვაშიძის მიერ): „ენათმეცნიერების ინსტიტუტის ზოგადი ენათმეცნიერების განყოფილების გამგემ მაია მაჭავარიანმა აღნიშნა პროექტის ღრმა მეცნიერული და პრაქტიკული ღირებულება.“ „ენათმეცნიერების ინსტიტუტის ქართველურ ენათა განყოფილების გამგემ პროფესორმა თედო უთურგაიძემ აღნიშნა პროგრამის აქტუალობა და განხორციელების სასწრაფო დაწყების აუცილებლობა. ქართული ენის მათემატიკური (ფორმალურ-ლოგიკური) აღწერა დასახა როგორც აუცილებელი წინაპირობა ქართულენობრივი პროგრამული პროდუქტის შესაქმნელად.“ „აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის აღმოსავლურ ენათა ტიპოლოგიის განყოფილების გამგემ პროფესორმა მარია ჯიქიამ პროგრამა შეაფასა როგორც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულება საქართველოში ენათმეცნიერების განვითარებისათვის.“ „განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემის ქვეკომპონენტის ხელმძღვანელმა გია შერვაშიძემ ხაზი გაუსვა პროგრამის განხორციელების ღირებულებას თანამედროვე კომპიუტერული ლინგვისტიკის განვითარებაში.“ „ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორმა ლევან ჩხაიძემ მიუთითა ასეთი ტიპის სამეცნიერო და პრაქტიკული სამუშაოების დაფინანსების სასიცოცხლო აუცილებლობაზე დღევანდელი საქართველოსათვის.“ „აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის აღმოსავლურ ენათა ტიპოლოგიის განყოფილების წამყვანმა მეცნიერ-თანამშრომელმა ეთერ სოსელიამ წარმოაჩინა პროექტი როგორც ენის ფორმალური ლოგიკის საფუძველზე აღწერის ერთი უნიკალური და უმნიშვნელოვანესი მიმართულება.“ „საქართველოს განათლების მინისტრმა ალექსანდრე კარტოზიამ აღნიშნა, რომ განხილვის შედეგად გამოიკვეთა ენის მათემატიკური მოდელირების ასეთი სახის მიდგომისა და სისტემური კვლევის აუცილებლობა.“

(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

2002 წელს პარლამენტის განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის კომიტეტში შედგა პროექტის საკომიტეტო განხილვა. ამ განხილვის საფუძველზე კომიტეტის იმდროინდელი თავმჯდომარე აკადემიკოსი ნოდარ ამალლობელი წერდა: „პროექტს დიდი სახელმწიფო მხარდაჭერა აქვს. მისი აქტუალობა დღეს არავითარ ეჭვს არ იწვევს, რადგან ეს არის ქართული ენის, როგორც კულტურული ფენომენის შენარჩუნება-გადარჩენის, მისი განვითარებისა და შესწავლის გაღრმავების საშუალება და ეროვნული ცნობიერების განმტკიცების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი გზა. ამ ჭეშმარიტად ეროვნულ საქმეს საერთო მხარდაჭერა და თანადგომა სჭირდება.“

(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

2003 წლის 20 ივნისს ი. ვეკუას სახელობის გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის „ლოგიკა, ენა, გამომთვლელი“ სემინარის ფარგლებში შედგა პირველი ღია დისკუსია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მათემატიკური ლინგვისტიკის მიმართულებით აუცილებლად საწარმოებელი საუნივერსიტეტო სწავლების გადაუდებელი ფორმირების თაობაზე. დისკუსიამ ცალსახად დაადასტურა საქართველოში თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის მიმართულებით საუნივერსიტეტო სწავლების წარმოების გადაუდებელი აუცილებლობა. აღნიშნულის გათვალისწინებით ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იმდროინდელი რექტორისადმი გაკეთებულ მიმართვას ხელს აწერდნენ აკადემიკოსი თამაზ გამყრელიძე, აკადემიკოსი გურა კვარაცხელია, პროფესორი დამანა მელიქიშვილი, პროფესორი ირინე მელიქიშვილი, პროფესორი თედო უთურგაიძე, პროფესორი მარია ჯიქია, პროფესორი ეთერ სოსელია, პროფესორი რუსუდან ასათიანი, პროფესორი ნანა შენგელაია, დოცენტი ინგა შადური, დოცენტი ზაზა კიკნაძე, დოცენტი ჯემალ ანთიძე, დოცენტი გიორგი ჩიკოიძე, დოცენტი ლევან ჩხაიძე, დოცენტი ნიშურ რუხაია, დოცენტი ნუგზარ სხირტლაძე, თსუ პრორექტორი პარმენ მარგველაშვილი, თსუ პრორექტორი თემურ ხუროძე, თსუ პრორექტორი ანზორ ხელაშვილი.

ი. ვეკუას სახელობის გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის სახელმწიფო-მიზნობრივი პროგრამა „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა 2004 და 2005 წლების საბიუჯეტო განაცხადში ერთ-ერთ სახელმწიფო მიზნობრივ პუნქტად წარადგინა.

2004 წლის 18 ივნისის თსუ მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის სამეცნიერო საბჭოს გადაწყვეტილებით მათემატიკის დაფუძნებისა და მეთოდის კათედრაზე პირველად საქართველოში ჩამოყალიბდა „მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკის“ სპეციალიზაცია.

(ციტატის დასასრული)

მიზნობრივი პროგრამის

რეფორმამდელი ისტორია:

(ციტატის დასაწყისი)

2004 წლის 25 აპრილს გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორმა დავით გორდეზიანმა მიმართა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრს. ამონარიდი ამ მიმართვიდან: „ბატონო კახა, მონტეგეიუსეული ლოგიკურ-ლინგვისტური სამეცნიერო მიმართულებით ნაგულისხმევი მათემატიკურად მკაცრი ფორმალურ-ლოგიკური მეთოდებით ბუნებრივი ქართული ენის კვლევის პროცესი მხოლოდ ახლა იწყება, არადა პრობლემა მისი პრაქტიკული და თეორიული ღირებულებიდან გამომდინარე ფუნდამენტური ხასიათისაა.“ მინისტრისადმი იმავე დღით გაკეთებულ მიმართვაში თსუ-ს იმდროინდელი პრორექტორი ანზორ ხელაშვილი წერდა: „ბატონო კახა, იმედი გვაქვს, რომ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო ყურადღებით შეისწავლის საკითხს და მხარს დაუჭერს საერთო ქართულ კულტურულ ღირებულებათა შრეში მდებარე სახელმწიფო მიზნობრიობის ბიუჯეტურ დაფუძნებას“.

(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

„სამინისტროში საკითხის შესწავლა დაევალი მინისტრის მოადგილეს ქ-ბ. ბ. წიფურას. დეტალური ანალიზის საფუძველზე პროექტთან დაკავშირებით სამინისტრომ შემდეგი პოზიცია გამოკვეთა: „სამინისტრო მხარს უჭერს მის (ე.ი. პროექტის) პირდაპირ მიზნობრივ დაფინანსებას თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 2005 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის ფარგლებში“. ამასთან, განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილე ქ-ბ. ბ. წიფურია საქართველოს მთავრობის კანცელარიიდან შესულ ფ/3446 09.09.04. წერილის პასუხად წერდა: „სამინისტრო მხარს უჭერს იმ თვალსაზრისს, რომ პროექტით მოხაზული მიმართულებით კვლევების არგანვითარების შემთხვევაში ქართულ ენას დეკულტურისაციის საშიშროება ემუქრება. გარდა ამისა, . . . გამოიკვეთა, რომ ქართულ ენობრივ სისტემაში პროექტით გათვალისწინებული

მონტეგიუსეული ლოგიკურ-ლინგვისტური კვლევები ფუნდამენტური მნიშვნელობისაა ენობრივ-აზროვნებით უნარ-ჩვევებზე ორიენტირებული სწავლების ოპტიმალური და მიზნობრივი წარმართვისათვის, რაც კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი საფუძველია პროექტისადმი სამინისტროს მიერ ზემოთ გამოხატული სრული მხარდაჭერისა”

(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

ამონარიდი ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და სახელმძღვანელოების შემუშავებელი ჯგუფის ხელმძღვანელის ბ-ნ. ს. ჯანაშიას №257 – 2.11.2004 წერილიდან: „ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ჯგუფის მიერ დასმული საკითხი (წარმოდგენილი ბ-ნ. კ. ფხაკაძისა და ბ-ნ. კ. გაბუნას მიერ) ქართული ენის, ქართული ენის ლოგიკისა და მათემატიკური ლოგიკის სწავლების შესახებ ძალიან საინტერესო და მნიშვნელოვან თემას წარმოადგენს დღევანდელ საგანმანათლებლო რეფორმის კრილში. როდესაც დღეს სასწავლო გეგმები დგება, პრიორიტეტული ხდება აზროვნების ისეთი ფორმების სწავლება და იმ უნარების განვითარება, რომლებიც არ არის შეზღუდული ერთი რომელიმე ცოდნის სფეროთი. ... ყოველივე ამის გათვალისწინებით, ჩვენ ყოველმხრივ მხარს ვუჭერთ ამ ჯგუფის ქართული ენის ლოგიკურ-ლინგვისტურ კვლევას. ასევე, ჩვენ უკვე დავიწყეთ თანამშრომლობა ამ კვლევების შედეგების გათვალისწინების შესახებ ეროვნულ სასწავლო გეგმებში“.

(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

„იმავე წლის 26 ოქტომბერს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის კომიტეტის თავმჯდომარე ნ. გრიგალაშვილი შემდეგით პასუხობს ჩემ №4178-2 წერილს: „კომიტეტი მიესალმება გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის სახელმწიფო-მიზნობრივი პროგრამის განხორციელებას და მხარს უჭერს მის პირდაპირ მიზნობრივ დაფინანსებას თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 2005 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის ფარგლებში”

(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

2005 წლის 19 მაისს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრს, ბ-ნ. კახა ლომაიას ერთობლივად მიმართავენ თსუ რექტორის მოადგილე პროფესორი ლ. გორდეზიანი, თსუ სამეცნიერო კვლევების დეპარტამენტის დირექტორი პროფ. მ. ელიაშვილი, თსუ გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორი პროფ. დ. გორდეზიანი. ამონარიდი ამ მიმართვიდან: „გამომდინარე იქიდან, რომ სუბორდინაციულად საკითხის გადაწყვეტა თქვენი სამინისტროს კომპეტენცია და გამომდინარე იქიდანაც, რომ საკითხის მნიშვნელობა და აქტუალობა არავითარ ეჭვს არ იწვევს, რამდენადაც ის, რომ „პროექტით მოხაზული მიმართულებით კვლევების არგანვითარების შემთხვევაში, ქართულ ენას დეკულტურიზაციის საშიშროება ემუქრება“ არის ვითარების არა გადაჭარბებული, არამედ რეალური შეფასება, გთხოვთ, ან სექტემბრიდან 2005 წლის ბიუჯეტის დაზუსტებისას ან, უკიდურეს შემთხვევაში, 2006 წლის ბიუჯეტის ფორმირებისას, გამოყოთ საბიუჯეტო ასიგნება აღნიშნული პროგრამის სახელმწიფო მიზნობრივი დაფინანსებისათვის, რაც „ლოგიკისა და ენის გაერთიანებულ ქართულ ჯგუფს“, რომელმაც თავისი მაღალი კომპეტენცია უკვე დაადასტურა ლოგიკურ-ლინგვისტური ხასიათის თანამედროვე დონის თეორიული ნაშრომებითა თუ მაღალი ინტელექტუალური სირთულის მქონე ისეთი პროგრამული რეალიზაციებით, რომლებსაც ჯერ-ჯერობით საქართველოში ანალოგები არ გააჩნია, საშუალებას მისცემს თანამშრომლობით რეჟიმში გააგრძელოს მუშაობა მიზნობრივი პროგრამით მოხაზული შემდგომი საფეხურის ამოცანების გადასაჭრელად”

(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

ამ პროცესების გათვალისწინებით 2005 წლის 24 აგვისტოს თსუ საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტის მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორს, პროფ. რ. ბოჭორიშვილს სარეკომენდაციო წერილით მიმართავს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს პროექტ „ილია ჭავჭავაძის“ მათემატიკის ჯგუფის კოორდინატორი ბ-ნ. ზ. გიუნაშვილი და ქართული ენისა და ლიტერატურის ჯგუფის კოორდინატორი ბ-ნ. კ. გაბუნია. ამონარიდი ამ მიმართვიდან: „სწავლების თანამედროვე მოთხოვნებით განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა აღსაზრდელში ლოგიკურად გამართული აზროვნებითი უნარების ჩამოყალიბებას. ამასთან, ყურადღება ექცევა როგორც მათემატიკური, ისე ენობრივი მსჯელობითი უნარების განვითარებასა და ამ უნარების შეჯერებას. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვნად მივიჩნევთ უნივერსიტეტში მათემატიკის დაფუძნებისა და სწავლების მეთოდის კათედრაზე უკვე დაწყებული ლოგიკურ-ლინგვისტური სამეცნიერო ხაზის განვითარების პროცესს. ცხადია, რომ მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და სწავლების თანამედროვე

მეთოდების ერთ-ერთ საფაკულტეტო სასწავლო ხაზად დამკვიდრება არსებითად შეუწყობს ხელს განათლების რეფორმის წინაშე მდგარი პრობლემების გადაწყვეტას”
(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

„საკითხთა ამგვარმა ფუნდამენტურმა მნიშვნელობებმა განაპირობა ის, რომ თსუ საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტის მათემატიკის ინსტიტუტმა ინსტიტუტის იმდროინდელი დირექტორისა და პროფესორის მხარდაჭერით 2006 წლის მათემატიკის სამაგისტრო პროგრამაში „მათემატიკური ლინგვისტიკა“ ერთ-ერთ ცალკე სამაგისტრო საფეხურის მოდულად დაამტკიცა. ამას თუ იმასაც დავუმატებთ, რომ 2004 წელს დაფუძნებული მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკის სპეციალობის ფარგლებში მე ვხელმძღვანელობდი ბუნებრივი ენების ლოგიკის სპეციალიზაციას და რომ ამ ხაზით საბაკალავრო საფეხურის საუნივერსიტეტო სასწავლო პროცესები არა თუ დაწყებული იყო, არამედ წარმატებულადაც მიმდინარეობდა, რაც თუნდაც იმითაც დასტურდება, რომ 2006 აკადემიური წლისათვის მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკის სპეციალიზაციაზე არჩევანი მათემატიკის ინსტიტუტის ოთხ მეორეკურსელ ფრიადოსან სტუდენტს უკვე გაკეთებული ჰქონდა, გასაგები გახდება ის, რომ 2006 წლის აპრილის თვის მონაცემებით პროექტის გასწვრივ ჩემი მრავალწლიანი საქმიანობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ეტაპობრივი მიზანი, ანუ, საქართველოში მათემატიკური ლინგვისტიკის მიმართულებით აუცილებელი საუნივერსიტეტო სწავლების ორგანიზება უკვე თითქმის სრული მოცულობით იყო განხორციელებული.

(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

„2006 წლის 18 მაისს, ანუ საუნივერსიტეტო კონკურსამდე ერთი თვით ადრე, ივანე ჯავახიშვილის სახ. თსუ რექტორს პროფ. გ. ხუბუას მიმართავს შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის დირექტორი ქ-ბ. მ. მიმინოშვილი. ამონარიდი ამ მიმართვიდან: „შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი უკვე წელიწადზე მეტია თანამშრომლობს „ლოგიკისა და ენის გაერთიანებულ ქართულ ჯგუფთან“, რომელიც მუშაობს თსუ სახელმწიფო-მიზნობრივ პროგრამაზე „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“. თანამშრომლობის მიზანია ერთიანი ეროვნული გამოცდების ფარგლებში მიმდინარე ზოგადი უნარების ტესტირებასთან ბუნებრივად მიბმული კერძო და ზოგადი ხასიათის ლოგიკურ-ლინგვისტური საკითხების მეცნიერული ანალიზის საფუძველზე ამ ტიპის გამოცდებთან

დაკავშირებული პრობლემების თანდათანობითი ნიველირება და, შესაბამისად, ამ უმნიშვნელოვანესი საგამოცდო ხაზის დადებითი შემაღენლების სრული ამუშავება როგორც მიმდინარე, ისე პერსპექტიული ინტერესების გათვალისწინებით. . . . ამგვარად, მათემატიკური ლინგვისტიკის მოდულის ფორმირებასა და ამ მიმართულებით საუნივერსიტეტო საფეხურის სასწავლო პროცესების შემდგომ გააქტიურებას ცენტრი ყოველმხრივ მხარს უჭერს.“
(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

ამავე წლის 22 მაისს ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და სახელმძღვანელოების შემუშავებელი ჯგუფის ხელმძღვანელი ბ-ნ ს. ჯანაშია კიდევ ერთხელ ადასტურებს საგანმანათლებლო რეფორმის ჭრილში ზემოაღნიშნულ საკითხთა აქტუალობას. ამონარიდი ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და სახელმძღვანელოების შემუშავებელი ჯგუფის ხელმძღვანელის ბ-ნ. ს. ჯანაშიას წერილიდან: „ორი წელია ვთანამშრომლობთ ლოგიკისა და ენის გაერთიანებულ ქართულ ჯგუფთან ... ქართული ენის, ქართული ენის ლოგიკისა და მათემატიკური ლოგიკის სწავლების შესახებ. ეს თემა კვლავაც აქტუალურია. ... ზემოთქმულიდან გამომდინარე, ჩვენ მხარს ვუჭერთ ამ ჯგუფის მიერ ქართული ენის ლოგიკურ-ლინგვისტურ კვლევას. ... იმედი გვაქვს, რომ თანამშრომლობა გაგრძელდება და საშუალება გვექნება სასწავლო გეგმების შემუშავებისას ამ ჯგუფის შედეგების გათვალისწინებისა“.

(ციტატის დასასრული)

მიზნობრივი პროგრამის რეფორმის შემდგომი ისტორია

(ციტატის დასაწყისი)

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორს
ბატონ გიორგი ხუბუას,
თსუ ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანს
ბატონ არჩილ უგულავას
თსუ გმი სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის
სრული პროგრამულ-მომსახურეობითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ
ენობრივ გარემოში“ ხელმძღვანელის, მთავარი მეცნიერ თანამშრომლის
კონსტანტინე ფხაკაძის

სააპელაციო განაცხადი

მე ვარ ჩომსკი-მონტეგიუსეული ლოგიკურ-ლინგვისტური სამეცნიერო მიმართულების ანუ თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის, ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და ქართული ენის ლოგიკის პირველი თვითნასწავლი ქართველი სპეციალისტი. ეს დასტურდება ქართული ენის ლოგიკაზე ჩემი უმნიშვნელოვანესი თეორიული ნაშრომებითა და ამ თეორიული ნაშრომების საფუძველზე ჩემს ჯგუფში უკვე რეალიზებული უნიკალური ექსპერიმენტული ხასიათის პროგრამული სისტემებით.

ჩემი სამეცნიერო და საზოგადოებრივი საქმიანობის ბოლო ათი წლის განმავლობაში მე დაკავებული ვიყავი საქართველოში ზემოაღნიშნული სამეცნიერო მიმართულების სრული და აუცილებელი დაფუძნებისა და განვითარების მიზნებით (მხედველობაში მაქვს ჩომსკი-მონტეგიუსეული ლოგიკურ-ლინგვისტური სამეცნიერო მიმართულების დაფუძნება, როგორც სამეცნიერო-კვლევითი, ისე საუნივერსიტეტო-სასწავლო თვალსაზრისებით). ხაზგასმით მინდა აღვნიშნო, რომ ჩემი და ჩემი მცირერიცხოვანი ჯგუფის ეს ათწლიანი მოძრაობა ყოველმხრივ შედეგიანი იყო.

ამგვარად, ის, რომ ჩემი საკონკურსო განაცხადით (№85) მე წარმოვადგინე თსუ ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტზე მათემატიკური ლინგვისტიკის სწავლების კონცეფცია საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო დონეებზე, იყო ის აუცილებელი ნაბიჯი, რაც ზემოაღნიშნული მიზნობრივი პროგრამის ზოგადქართული კულტურული ღირებულებებიდან გამომდინარე აუცილებლად უნდა გამეკეთებინა.

აღნიშნულთან დაკავშირებით ჩემი პირველი შეკითხვა:

იქნა თუ არა გათვალისწინებული, რომ უმძიმესი პირობების მიუხედავად მე შევძელი საქართველოში თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის, ანუ ჩომსკი-მონტეგიუსეული ლოგიკურ-ლინგვისტური სამეცნიერო მიმართულების დაფუძნება და რომ თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის ქართველი სპეციალისტების აღზრდა აუცილებლობის წესით არის განსაზღვრული ქართული ენის კულტურული ფუნქციებით შენარჩუნების უმნიშვნელოვანესი მიზნებიდან გამომდინარე? – იმ შემთხვევაში თუ ზემოაღნიშნული არ იქნა გათვალისწინებული, გთხოვთ მიპასუხოთ წერილობით იმ საფუძვლების შესახებ რის გამოც, ხოლო თუ ზემოაღნიშნული გათვალისწინებულ იქნა, მაშინ რით უნდა ავხსნათ ის, რომ ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის მათემატიკისა და ინფორმატიკის მიმართულებამ ფაქტიურად უარი თქვა იქ უკვე დაფუძნებული ბუნებრივი ენების ლოგიკის სპეციალიზაციისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის სპეციალობის წამყვან კადრზე და იმის ნაცვლად, რომ საკონკურსოდ გამოყოფილი 6-ე საშტატო აკადემიური ადგილი ამ უმნიშვნელოვანესი ქვემიმართულებით გაეხარჯა, საერთოდ არ გამოიყენა იგი!?

ამ შეკითხვასთან დაკავშირებით სააპელაციო განაცხადს თან ვურთავ:

1. ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ჩომსკი-მონტეგიუსეული ლოგიკურ-ლინგვისტური მიმართულებით საუნივერსიტეტო სწავლების დაფუძნების აუცილებლობაზე გაკეთებულ 2003 წლის 18 ივლისის მიმართვას უნივერსიტეტის იმდროინდელი რექტორისადმი.
2. განათლებისა და მეცნიერების მინისტრისადმი 2004 წლის 24 და 25 მაისს გაკეთებულ უნივერსიტეტისა და გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის მიმართვას (მიმართვეს ხელს აწერენ უნივერსიტეტის იმდროინდელი პრორექტორი, პროფესორი ა. ხელაშვილი და გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორი, პროფესორი დ. გორდეზიანი).
3. განათლებისა და მეცნიერების მინისტრისადმი 2005 წლის 19 მაისს გაკეთებულ უნივერსიტეტის მიმართვას (მიმართვას ხელს აწერენ უნივერსიტეტის იმდროინდელი რექტორის მოადგილე, პროფესორი ლ. გორდეზიანი, იმდროინდელი სამეცნიერო კვლევების დეპარტამენტის დირექტორი, პროფესორი მ. ელიაშვილი და გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორი, პროფესორი დ. გორდეზიანი).

საკონკურსო წესის მე-5 პუნქტის მიხედვით „საკონკურსო კომისია დეკანის მოვალეობის შემსრულებელს წარუდგენს რეკომენდაციას აკადემიურ თანამდებობაზე კონკურსანტის შესაბამისობის თაობაზე“. ამასთან, კონკურსის წესით მათემატიკისა და ინფორმატიკის მიმართულებით გათვალისწინებული იყო არაუმეტეს 6 საშტატო აკადემიური ერთეულისა. ამგვარად, გასაგებია, რომ საკონკურსო კომისიას ფაკულტეტის დეკანისთვის სულ ცოტა 6 დადებითი სარეკომენდაციო განაცხადი უნდა წარუდგინა. აქედან გამომდინარე ჩნდება კითხვა: ვინ იყვნენ ის დადებითად რეკომენდირებულნი, რომლებზედაც მიმართულებამ უარი თქვა იმით, რომ არ აითვისა ერთი აკადემიური საშტატო ერთეული? – გთხოვთ მიპასუხოთ წერილობით.

ყველა სხვა შემთხვევაში მე საფუძვლიანად მეძლევა უფლება იმისა, რომ საკონკურსო შერჩევა ნაცვლად დეკლარირებული „საჯაროობის, გამჭვირვალობის, თანასწორობისა და სამართლიანი კონკურენციის პრინციპისა“ არასაჯარო, არაგამჭვირვალე, არათანასწორი და არასამართლიანი პრინციპებით მიმდინარედ შევაფასო. უფრო მეტიც, აღნიშნულთან დაკავშირებით ჩნდება კითხვა: რა ინსტრუმენტები ქონდა განსაზღვრული საკონკურსო ადმინისტრაციას იმისათვის, რომ კონკურსი საფუძვლიანად შეფასებულყოფილ „საჯაროობის, გამჭვირვალობის,

თანასწორობისა და სამართლიანი კონკურენციის” პრინციპების დაცვით ჩატარებულად? – ცხადია, რომ ასეთი ინსტრუმენტების არ არსებობისა და არ ამუშავების შემთხვევაში ვერანაირი კონკურსი „საჯაროობის, გამჭვირვალობის, თანასწორობისა და სამართლიანი კონკურენციის” პრინციპების დაცვით ჩატარებულად ვერ ჩაითვლება! – მე პირადად დიდი ინტერესით გავეცნობოდი საექსპერტო ჯგუფის მიერ ჩემი საკონკურსო განაცხადის თაობაზე გაკეთებულ სარეკომენდაციო შეფასებას (კონკურსის წესდებიდან გამომდინარე ცხადია, რომ ასეთი ან დადებითი, ან უარყოფითი შინაარსის შეფასება უნდა არსებობდეს თითოეული საკონკურსო განაცხადისათვის!).

ამასთან, ჩემი სააპელაციო განაცხადი ორი არსებითად განსხვავებული სათუო შემთხვევის გათვალისწინებით იწერება:

პირველი: იმ შემთხვევაში თუ ფაკულტეტის ახალ ფორმატში გაუქმდება ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტზე უკვე დაფუძნებული მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკის სპეციალიზაცია და მათემატიკური ლინგვისტიკის სპეციალობა (იხ. ჩემი საკონკურსო განაცხადი), რაც შესაბამისად ზემოაღნიშნული მიზნობრივი პროგრამის, პრიორიტეტულად მიმდინარე საგანმანათლებლო რეფორმისა და ერთიანი ეროვნული საგამოცდო ინტერესების იგნორირებას ნიშნავს, მაშინ მე, ბუნებრივია, არ ვითანამშრომლებ არც ასეთ უნივერსიტეტთან და არც ასეთ ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტთან.

მეორე: იმ შემთხვევაში, თუ ფაკულტეტი შეინარჩუნებს ბუნებრივი ენების ლოგიკის სპეციალიზაციასა და მათემატიკური ლინგვისტიკის სპეციალობას, მე ზემოაღნიშნული მიზნობრივი პროგრამის სამეცნიერო კვლევითი ამოცანებისა და ამ კვლევებით დაინტერესებული სტუდენტების სასწავლო ინტერესების გათვალისწინებით ვალდებულად ჩავთვლი თავს ვითანამშრომლო ახლა ფორმირების პროცესში მყოფ ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტთან.

შეკითხვის სახით:

1. „ლოგიკა, ენა, გამომთვლელი“ სემინარის ფარგლებში უკვე მეორე წელია სემინარულ თანამშრომლობაში ვარ საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტის მათემატიკის ინსტიტუტის ფრიადლოსან სტუდენტებთან ლაშა აბზიანიძესთან, სანდრო მასხარაშვილთან, ბესო ჩიქვინიძესთან და ნიკა ფხაკაძესთან. ამ სასწავლო წლის დასასრულს სპეციალობებზე ოფიციალური განაცხადით მათ პირველ სპეციალობად აირჩიეს **მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკა**. – ჩემი შეკითხვა სწორედ ამ ვითარებას შეეხება. – სექტემბრიდან ექნებათ თუ არა მათ მათ მიერვე არჩეული სპეციალობით სწავლის გაგრძელების საშუალება?

2. მესამე კურსელებთან მე უკვე გავიარე მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ზოგადი ლოგიკური საფუძვლების IV სემესტრიანი კურსით გათვალისწინებული I და II სემესტრის მასალა. ამ ჯგუფის ხუთი სტუდენტიდან სამი (ნინო ლაბაძე, ნატო ჩხიკვაძე და ირაკლი როგავა) უკვე ერთი წელია აქტიურად თანამშრომლობს ჩემთან ზემოხსენებული „ლოგიკა, ენა, გამომთვლელი“ სემინარის ფარგლებშიც. მათ უკვე შეერჩათ საკვლევი თემატიკა და ამ თემატიკის გასწავრივ მათ მიერ უკვე მომზადებულ იქნა მათი პირველი სამეცნიერო კვლევითი ნაშრომი (კვლევის შედეგები მოხსენებულ იქნა 2006 წლის სტუდენტურ კონფერენციაზე და II რესპუბლიკურ სასემინარო კვირეულზე „ლოგიკა, ენა, ინფორმატიკა“). – ჩემი მეორე შეკითხვა ამ ვითარებას შეეხება. – სამაგისტრო გამოცდების წარმატებულად ჩაბარების შემთხვევაში ექნებათ თუ არა ამ სტუდენტებს სამაგისტრო საფეხურის სპეციალობად **მათემატიკური ლინგვისტიკის** არჩევის საშუალება?

გთხოვთ მიპასუხოთ წერილობით.
პატივისცემით,

7 აგვისტო 2006 წელი

P.S. ის, რომ რეფორმირებულ ფაკულტეტზე მათემატიკური ლინგვისტიკა ანუ ლოგიკა-ენა-გამომთვლელი არ არის ცალკე ქვემომართულებად, მაშინ როდესაც ქართულენობრივი აზროვნებითი წესთწყობის შესწავლა თანამედროვე მათემატიკური – ლოგიკურ-ლინგვისტური მეთოდებით და ქართული ენის სრულმასშტაბიანი ტექნოლოგიზება დღის წესრიგში მდგარ აუცილებლობას წარმოადგენს, რეფორმირებული ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის ძირითად ნაკლად მიმაჩნია. – იმედი მაქვს, რომ უახლოეს მომავალში წინასწარ გაწერილი გეგმისა და მიზნობრივად და ოპტიმალურად შერჩეული ვადების ფარგლებში საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტზე თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკა ანუ ლოგიკა-ენა-გამომთვლელი ერთ-ერთ სახელმწიფო მიზნობრივ მიმართულებად განისაზღვრება. ყველა სხვა შემთხვევაში გამოვა, რომ ჩვენ უპასუხისმგებლოდ ვეკიდებით ქართული ენის სამომავლო ბედ-იღბალს.”

(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

2007 წლის 5 იანვარს გაკეთდა მოხსენება არნოლდ ჩიქობავას ენათმეცნიერების ინსტიტუტის სემინარზე. სასემინარო თემა: ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავებისა და ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირების აუცილებლობის შესახებ. მომხსენებელი: კ. ფხაკაძე

2007 წლის 8 იანვარს არნოლდ ჩიქობავას ენათმეცნიერების ინსტიტუტი მიმართავს ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორს (ამონარიდი ამ მიმართვიდან) „საუნივერსიტეტო სწავლების რეფორმის კვლადაკვალ მიზანშეწონილად მიგვაჩნია მათემატიკური ლინგვისტიკის შემსწავლელი სამაგისტრო პროგრამის არსებობა სწორედ უნივერსიტეტის ბაზაზე. კერძოდ, საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტის მათემატიკის ინსტიტუტში 2004 წლიდან უკვე მიმდინარეობდა ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ენათმეცნიერების სწავლება.“

(ციტატის დასასრული)

(ციტატის დასაწყისი)

2007 წლის 9 იანვარს გაკეთდა მოხსენება თსუ ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის მათემატიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს სემინარზე. სასემინარო თემა: **ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავებისა და ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირების აუცილებლობის შესახებ**. მომხსენებელი: კ. ფხაკაძე

2007 წლის 9 იანვარს, თსუ ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის მათემატიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭომ განიხილა ქართული მათემატიკური სკოლის მათემატიკური ლინგვისტიკით გაფართოების გადაუდებელი აუცილებლობის საკითხი. სხდომას საბჭოს წევრების გარდა (პროფესორები დავით გორდუზიანი, ელიზბარ ნადარაია, თამაზ ვაშაყმაძე, თამაზ თაღუმაძე, როლანდ ომანაძე, უმანგი გოგინავა, ომარ ფურთუხია (ინსტიტუტის დირექტორი), ვია ბარელაძე (ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე) ესწრებოდნენ „ქართული ენის, ლოგიკისა და გამომთვლელის ახალგაზრდულ ჯგუფში“ გაერთიანებული თსუ ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის სტუდენტები (ლ. აბზიანიძე, ნ. ვახანია, ნ. ლაბაძე, ა. მასხარაშვილი, ნ. ფხაკაძე, ბ. ჩიქვინიძე). სხდომა ინიცირებული იყო ამავე სტუდენტების მიერ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორისადმი გაკეთებული მიმართებით, რომლითაც ისინი ითხოვდნენ მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის მიმართულებით გაუქმებული საუნივერსიტეტო სწავლებათა აღდგენას, რათა მათ მისცემოდათ საშუალება საბაკალავრო საფეხურის საუნივერსიტეტო სწავლების მათ მიერვე არჩეული მიმართულებით გაგრძელებისა. საბჭოს საკითხი წარუდგინა თსუ მკვლევარმა კ. ფხაკაძემ. მან მოკლედ მიმოიხილა თანამედროვე მათემატიკურ ლინგვისტიკაში არსებული სამეცნიერო და ტექნოლოგიური მიზნების განსაკუთრებული კულტურული მნიშვნელობები, მიმართულების ქართველოლოგიური დატვირთვები, ერთმანეთს დაუპირისპირა ამ სამეცნიერო სფეროში დღეს არსებული საერთაშორისო და ადგილობრივი ვითარებები, მოკლედ წარმოადგინა საქართველოში მათემატიკური ლინგვისტიკის დაფუძნების მიზნით ი. ვეკუას სახ. გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტისა და ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფის მიერ ბოლო წლებში წარმოებული პროცესების ისტორია და ხაზი გაუსვა ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავებისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის მიმართულებით შეწყვეტილი საუნივერსიტეტო სასწავლო პროცესების აღდგენის გადაუდებელ აუცილებლობას. ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭომ სრულად გაიზიარა მომხსენებლის მიერ გამოთქმული მოსაზრებები და საბჭოს წევრთა თითქმის მთელმა შემადგენლობამ ხელმოწერით დაუჭირა მხარი ზემოაღნიშნული მიზნებით უნივერსიტეტის რექტორისადმი გაკეთებულ მიმართვას

(ციტატის დასასრული)

მიმართვა სასემინარო მოხსენებაზე,

2007 წლის 22 მაისი

ქართული ენის მათემატიკური თეორიის სასაფუძვლო საკითხებისა

და ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირების აუცილებლობის შესახებ

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის

ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის

სამეცნიერო სემინარის კოლეგიის ხელმძღვანელს,

პროფესორ რამაზ ბოჭორიშვილს

ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის სამეცნიერო სემინარის კოლეგიას მივმართავ თხოვნით სემინარზე დასაშვებად განიხილოს მოხსენება: **ქართული ენის მათემატიკური თეორიის სასაფუძვლო საკითხებისა და ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირების აუცილებლობის შესახებ.** (მომხსენებელი ი. ვეკუას სახ. გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტთან არსებული „ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფის“, თსუ „ლოგიკა, ენა, გამომთვლელი“ სემინარისა და თსუ სახელმწიფო-მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ ხელმძღვანელი, სამეცნიერო-საგანმანათლებლო ჟურნალის – „ქართული ენა და ლოგიკა“ – მთავარი რედაქტორი, თსუ მკვლევარი, ფ.მ.მ.კ., კ. ფხაკაძე.)

სასემინარო მოხსენების ანოტაცია:

თსუ სახელმწიფო-მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ კვლევითი ინტერესების გათვალისწინებით „ლოგიკისა და ენის გაერთიანებულ ქართულ ჯგუფში“ ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავების მიზნით წარმოებული კვლევების ძირითადი შედეგი ისაა, რომ უკვე შემუშავებულია ქართული ენის მათემატიკური თეორიის, ანუ, როგორც ჩვენ მას ვუწოდებთ, ქართული ენის ლოგიკური გრამატიკის სასაფუძვლო საკითხების ძირითადი ნაწილი.

ქართული ენის მათემატიკური თეორიის, ანუ ქართული ენის ლოგიკური

გრამატიკის შემუშავების მიზნით წარმოებული კვლევების უკვე მიღწეული შედეგების შესახებ:

1. ზოგადმათემატიკური ენობრივი მიდგომების საფუძველზე შემუშავდა ქართული ენის პირდაპირი ფორმალურ-ლოგიკური აღწერის სრულიად ახალი მეთოდი. განისაზღვრა წინარე ზმნური სემანტიკური ერთეულის, ლოგიკური ბრუნებისა და ლინგვისტური მიმართების ფუნდამენტური ცნებები და აღფაბეტურად გაიწერა ქართული წერითი, ზეპირი და აზრითი ენების ბირთვული ნაწილის სიმრავლური მოდელი. ამასთან, გადაწყვეტილია მარტივი თხრობითი წინადადებების მათემატიკურ ენაზე ავტომატური თარგმნის, ანუ, რაც იგივეა, ქართულ აზრით ენაზე ალგორითმული დაყვანის პრობლემა. გარდა ამისა, ზოგადინდოევროპული მიდგომებისაგან განსხვავებით დასაბუთდა, რომ ქართულ ენაში მარტივი მსჯელობის შემადგენელ ნაწილებად არისტოტელესეული სუბიექტის, კოპოლასა და პრედიკატის ნაცვლად განხილულ უნდა იქნეს ამ მსჯელობის ამგები ლინგვისტური პრედიკატი და ის სამსჯელო სახელები, რომლებზედაც ამ პრედიკატით შეტყობინება გვეწოდება. ამ კვლევების შედეგად დასაბუთდა ქართული და ფრეგე-ფხაკაძისეული ფორმალურად განვითარებადი მათემატიკური ენების ზოგადი ერთტიპობრიობა. ამავე კვლევებით დასაბუთდა, რომ ქართული ენის რეფორმალისების, ანუ ქართული ენის სრული მათემატიკური დაფუძნების პრობლემა თითქმის მთელი მოცულობით დაიყვანება აზრობრივად ნაგულისხმევი და წერითი და ზეპირი მეტყველებისას გამოტოვებული ფრჩხილების აღდგენის პრობლემაზე.

აღნიშნულნი უმნიშვნელოვანესი მსოფლმხედველობითი და ტექნოლოგიური დატვირთვების მქონე შედეგებია. დასაბუთდა, რომ ამ სამეცნიერო სფეროში ქართველი სპეციალისტების არ არსებობა ართულებს ამ შედეგების სიღრმისეული მნიშვნელობებისა და დატვირთვების გაგებასა და შეფასებას. ხაზგასასმელია ისიც, რომ ამ შედეგების სიღრმისეულ გააზრებასა და ექსპერტიზებას ვერც ამ დარგის უცხოელი ექსპერტები ვერ ახერხებენ, რაშიც მათ ხელს უშლის ქართული ენისთვის დამახასიათებელი და მათთვის მიუწვდომელი ბუნებრივი თავისებურებები.

2. წარმოებულმა კვლევებმა გვიჩვენა, რომ ქართულ ენაში არაკვანტორული სახელური ფრაზით მოგვეცემა ან ამ ფრაზით გააზრებადი სიმრავლე, ან ამ სიმრავლეზე განსაზღვრული ცვლადი, ან ამავე სიმრავლეზე განსაზღვრული კონსტანტა და რომ ქართულ ენაში სახელური კვანტორული ფრაზები ხასიათდებიან საოპერაციო არაკვანტორული სახელური ფრაზებით აზროვნებაში მოცემულ ამ ან ცვლადურ, ან კონსტანტურ სახელურ ფრაზებზე ოპერირებით. ამასთან, ეს ოპერირება შედეგად იძლევა ამგვარად წარმოებული კვანტორული სახელური ფრაზით გააზრებად სიმრავლეზე განსაზღვრულ ან

უნივერსალურ, ან ეგზისტენციალურ კვანტორულ სახელს. გარდა ამისა, ქართულ ენაში ერთმანეთისაგან განირჩა \forall -ტიპისა და \exists -ტიპის მარტივი, შესაბამისად რთული, კვანტორული სიტყვები. ამასთან, სახელური კვანტორული სიტყვა გაიგება მარტივ, შესაბამისად რთულ, კვანტორულ სიტყვად იმისდა მიხედვით, იგი ინარჩუნებს, თუ გარდაქმნის საოპერაციო სახელური ფრაზით აზრობრივად მოცემულ სიმრავლეს.

ამით საფუძვლები ჩაეყარა ქართული ენის ე.წ. კვანტორული სიტყვების მათემატიკურ თეორიას. ხაზგასმით აღვნიშნავ, რომ კლასიკური ენათმეცნიერული კვლევებისას ამ რთული ლოგიკური ბუნების მქონე სიტყვებს არასწორად აკლასიფიცირებდნენ და მათ რიგ შემთხვევებში ნაცვალსახელებად, რიგ შემთხვევებში კი უარმყოფელ ნაწილაკებად იაზრებდნენ. ამით არის განპირობებული ის, რომ ქართულ ენაში საერთო შეთანხმებების სახით დღემდე არ არის ნორმირებული მათი კვანტორული ენობრივ-ლოგიკური ფუნქციონირება, რაც, ბუნებრივია, არსებითად უშლის ხელს საქართველოში კრიტიკული აზროვნებისა და ზოგადი მსჯელობითი უნარების განვითარებაზე ორიენტირებული ტრადიციული დასავლური საგანმანათლებლო სისტემის წარმატებულ დანერგვას.

3. დასაბუთდა, რომ ქართული ენის მარტივი წინადადებები არაგააზრებადია t , f ჭეშმარიტული მნიშვნელობების, $=$ (ტოლობის) ორადგილიანი პრედიკატის, \neg , \wedge , \vee , ლოგიკური კავშირების, ცვლადისა და კონსტანტის ძირეული ცნებების, \exists (არსებობისა), \forall (ზოგადობის), τ (ამორჩევის), $(-/-)$ (ჩასმის) კვანტორული ნიშნების, \cap , \cup , \supset , \in სიმრავლური ოპერაციებისა და სასაფუძვლო ხასიათის მათემატიკური, ალბათური, გეომეტრიული და ფიზიკური კონცეპტების გარეშე.

ქართული ენისთვის ეს სრულიად ახალი ხედვები ეხმიანება და ერთგვარად აზუსტებს კიდევ ენისა და აზროვნების ფილოსოფიის ფარგლებში იმ უკვე გამოკვეთილ თვალსაზრისებს, რომლებიც სწავლისთვის აუცილებელი ენობრივი და რაოდენობრივი მსჯელობითი უნარ-ჩვევების განვითარებაზე ორიენტირებული სასწავლო სტრატეგიების მსოფლმხედველობით საფუძვლებშია.

4. ქართული ენის საფუძველზე მათემატიკურად გადააზრდა სიტყვის ცნება. ამ მიდგომებით დაიძებნა ქართულ ენაში ბუნებრივად არსებული და აქამდე უცნობი სინტაქსური კავშირები და მათემატიკური ფორმულების სახით აღიწერა ისინი. ამ შედეგების საფუძველზე ქართულ ენაში ფორმალური თვალსაზრისებით გადააზრდა წინადადების საკითხი. დადგინდა ბრუნვის ნიშნების მათემატიკური ფუნქციები. ამასთან, გაირკვა, რომ ქართულ ენაში ზედსართავ სახელებს მხოლოდ სამი ბრუნვითი ფორმა აქვთ და რომ ზედსართავი სახელების სხვადასხვა მორფოლოგიური ბრუნვითი ფორმები შემამოკლებელი სიტყვებია. ქართულ აზრით ენაში დაიძებნა არსებითი და ზედსართავი სახელების ენობრივ-მათემატიკური შესატყვისები.

მათემატიკური თვალსაზრისებით გადააზრდა უღლების ლინგვისტური კატეგორია. დადგინდა ქართულ და ინდოევროპულ უღლებებს შორის არსებული პრინციპული განსხვავებები. რიცხვითი თვალსაზრისებით ამომწურავად დაკლასიფიცირდა ქართული ზმნის სხვადასხვა უღლებითი ფორმები. გამოიყო ვ-ვარ ტიპის პირის ნიშანი და განისაზღვრა პირის ნიშნების მათემატიკური ფუნქციები. მათემატიკური თვალსაზრისებით გადააზრდა გვარის კატეგორია. განისაზღვრა ინტეგრალური გაგების ზმნური სიტყვებისა და ინტეგრატორების ცნება და დამტკიცდა, რომ ინტეგრატორები შემამოკლებელი სიმბოლოებია, ხოლო ინტეგრალური გაგების ზმნური სიტყვები კი - შემამოკლებელი ფორმები. წინასწარი სახით მოიხაზა ქართული ენის დროითი წესრიგის მათემატიკური თეორიის სასაფუძვლო საკითხები, შემუშავდა ქართული ენის ლოგიკის, ქართულ ენაში ენობრივ-ლოგიკური განტოლებებისა და ბუნებრივი გამოყვანების მათემატიკური თეორიის სასაფუძვლო საკითხები. პროფ. შ. ფხაკაძისეული აღნიშნათა თეორიით განსაზღვრული მიდგომების საფუძველზე მოიხაზა ქართული ენის სრული სემანტიკური კვლევის სრულიად ახალი პროგრამა, რომელიც სასაფუძვლოდ ეყრდნობა ენობრივი ნიშნის ჩემს მიერვე შემუშავებულ ახალ ხედვას.

ეს შედეგები სასაფუძვლო მნიშვნელობისაა ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავების მიზანთა ჭრილში. – ნათელია, რომ ქართული ენის მათემატიკური თეორიის არარსებობის პირობებში თავისუფლად ურთიერთობადი და აზროვნებითი და მთარგმნელობითი უნარებით სრულყოფილად აღჭურვილი ქართული მანქანის კონსტრუირება სრულიად არაპერსპექტიულია. ნათელია ისიც, რომ ამგვარი მანქანის ვერკონსტრუირების შემთხვევაში, ახლო მომავალში, საშუალება იმისა, რომ ქართული ენით ვაწარმოოთ სასწავლო, სამეცნიერო, საზოგადოებრივი და სახელმწიფოებრივი პროცესები, აღარ გვექნება.

ამგვარად, ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირების აუცილებლობის განმაპირობებელი ძირითადი მიზეზი ზემოაღნიშნულთან ერთად მათემატიკური თვალსაზრისებით ქართული ენის თითქმის სრული შეუსწავლელობაა. ამასთან, ცხადია, რომ ვერსად სხვაგან, თუ არა საქართველოში, და ვერავინ სხვა, თუ არა ქართული ენის ბუნებრივად მცოდნე სპეციალისტებისა, ვერ შეძლებს ქართული ენის სრული მათემატიკური თეორიის შემუშავებას.

არადა, ასეთი თეორიის არსებობას ითხოვს როგორც კრიტიკული აზროვნებისა და სწავლისთვის აუცილებელი ენობრივი და რაოდენობრივი მსჯელობითი უნარ-ჩვევების განვითარებაზე ორიენტირებული საგანმანათლებლო სისტემა, ისე ქართული ენის სრულმასშტაბიანი ტექნოლოგიზების ეპოქალური ამოცანა. – გასათვალისწინებელია ისიც, რომ დასავლეთში ბუნებრივი

ენების სრული მათემატიკური და მანქანური დაფუძნების მიზნობრივი პროცესები უკვე წლებია მიმდინარეობს და რომ ჩვენ ამ თვალსაზრისებით სულ ცოტა ორმოცდაათწლიანი ჩამორჩენის ქვეშ მაინც ვიმყოფებით, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს აქ საწარმოებელი ადგილობრივი პროცესების ფორსირების აუცილებლობას.

**„ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფის“, თსუ
„ლოგიკა, ენა, გამომთვლელი“ სემინარისა და თსუ სახელმწიფო-მიზნობრივი
პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურეობითი მოქცევა ბუნებრივ
ქართულ ენობრივ გარემოში“ ხელმძღვანელი, სამეცნიერო-საგანმანათლებლო ჟურნალის
– „ქართული ენა და ლოგიკა“ – მთავარი რედაქტორი, თსუ მკვლევარი, ფ.მ.კ.,
ქართული ენის უფლებების დამცველი /კ. ფხაკაძე/**

მინაწერი: ის ძირითადი, რასაც ბოლონის პროცესი, როგორც გამაერთიანებელი იდეოლოგია, სასაფუძვლოდ ეყრდნობა, არის ნაციონალურ უნივერსიტეტებში ნაციონალური მნიშვნელობების მქონე სასწავლო პროცესების მხარდაჭერა, რაც საერთო ევროპულ მოთხოვნებთან ერთად ამ პროცესს სრულყოფილ ხასიათს სძენს. – ანუ, ბოლონის პროცესი დირექტიულად გვისაზღვრავს რა საერთო ევროპულ საგანმანათლებლო მოთხოვნებს, ასევე დირექტიულია იმაში, რომ ნაციონალურმა უნივერსიტეტებმა მაქსიმალურად გააკეთონ აქცენტირება არაუნიფიცირებადი, ანუ მხოლოდ ადგილობრივი, ანუ „ვიწრო“ ნაციონალური ინტერესების დაკმაყოფილებაზე. ამდენად, ის, რომ საუნივერსიტეტო რეფორმამ უარი თქვა 2004-2006 წლებში ქართულენობრივი აზროვნების სრული მათემატიკური და მანქანური დაფუძნების მიზნობრივი ინტერესების გათვალისწინებით უნივერსიტეტში უკვე მიმდინარე სასწავლო პროცესებზე, იყო იგნორირება როგორც სახელმწიფოებრივად დასაბუთებული ეროვნული ინტერესებისა, ისე იმ ინტერესებისა, რასაც ბოლონია ევროპულ უნივერსიტეტებს უსაზღვრავს.

სრულიად ნათელია, რომ ვერსად სხვაგან, თუ არა საქართველოში, და ვერაინ სხვა, თუ არა ქართული ენის ბუნებრივად მცოდნე სპეციალისტებისა, ვერ შეძლებს ქართული ენის სრული მათემატიკური თეორიის შემუშავებას და რომ ეს საკითხი სწორედაც რომ იმ არაუნიფიცირებად ადგილობრივ ინტერესთა შრეშია, რომლებზედაც ყურადღებათა აქცენტირებას ბოლონის ქარტია პირდაპირ მოგვიწოდებს.

ამასთან, უკვე მეორე სემესტრია უნივერსიტეტში მოუწესრიგებელია არჩევითი კურსების სისტემა. ამით ბოლონის პროცესის კიდევ ერთი ძირითადი მოთხოვნა იმის თაობაზე, რომ საუნივერსიტეტო სწავლება სტუდენტის არჩევანზე იყოს ორიენტირებული, თავიდან ბოლომდე იგნორირდება! – რა ახსნა აქვს იმას, რომ რეფორმამდელ უნივერსიტეტში უფრო ფართოდ იყო წარმოდგენილი არჩევითი კურსების სისტემა და უფრო მეტად კმაყოფილდებოდა სტუდენტის თავისუფალი არჩევანი, ვიდრე ეს ახლა ხდება! – ანუ, რა გამართლება აქვს იმას, რომ თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის სტუდენტების მოთხოვნა, რომ მათ წაეკითხოთ რეფორმამდე მათ მიერვე არჩეული მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის სასწავლო კურსები დღემდე არ კმაყოფილდება?! – მითუმეტეს, რომ მათი ამ მოთხოვნის მართებულობასა და მიზნობრიობას ინსტიტუტის 2007 წლის 9 იანვრის სამეცნიერო საბჭომ სრულად დაუჭირა მხარი! – ან კიდევ, რით გავამართლოთ ის, რომ თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის III–IV კურსის სტუდენტებს არჩევითად წოდებული კურსები ყოველგვარი არჩევითობის

გარეშე – სავალდებულო რეჟიმში ეკითხებათ?! – ეს ხომ ამ სტუდენტების სასწავლო უფლებების დარღვევაა!? – ეს ხომ უნივერსიტეტის მხრიდან იმ პასუხისმგებლობათა უხეში იგნორირებაა, რომელიც ბოლონის პროცესში ჩართულობის საჭიროებიდან გამომდინარე თვითონვე დაიკისრა?!

მე ვშიშობ, რომ ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის სტუდენტებს თავიანთი სასწავლო უფლებების განხორციელების საშუალება არც მომავალი სემესტრიდან მიეცემათ, რადგან ის ფინანსური ბაღე, რითაც უნივერსიტეტი ბოლონის პროცესით განსაზღვრული მოთხოვნების დაკმაყოფილებას ცდილობს, როგორც ჩანს არ იძლევა ამ მოთხოვნების სრულად დაკმაყოფილების საშუალებას. ამის გამოა, რომ ჩვენ ნაცვლად ევროპულ-ბოლონიური საუნივერსიტეტო სისტემისა მივიღეთ არასწორად გათვლილი საბიუჯეტო „ოპტიმიზაციით“ გაწერილი ქართულ-ბოლონიური საუნივერსიტეტო სისტემა. – თუ არადა, რა ვუწოდებთ და რით ავსნათ ის, რომ სტუდენტებს საუნივერსიტეტო არჩევითი კურსების აღებაზე, ამგვარი კურსების არარსებობის გამო, ან საერთოდ უარს ეუბნებიან, ან მათ ნაცვლად სხვა ფაკულტეტისა, თუ ინსტიტუტის ჩვეულებრივ კურსებს სთავაზობენ?! – ანუ, რით შეიძლება გამართლდეს, რომ სკოლას სასწავლო განაწერით გაკვეთილები ჰქონდეს დაგეგმილი და თანაც ამ სკოლას ამ გაკვეთილების ჩასატარებლად არც მასწავლებლები ჰყავდეს და არც ასეთი მასწავლებლების მოსაწვევად საჭირო სახელფასო ფონდი გააჩნდეს?! – სანამ უნივერსიტეტი რეფორმის გაანგარიშებაში დაშვებული შეცდომების შესახებ ღიად არ განაცხადებს, ვერც შეცდომები გასწორდება და ვერც რეფორმა ჩაითვლება წარმატებულად, რადგან შეცდომისაგან კი არავინაა დაზღვეული, მაგრამ სიმართლის თქმა თითოეულის მოვალეობაა!

ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის სამეცნიერო სემინარის კოლეგიის ღრმად პატივცემულნი ვეკრებო! – თქვენ შეგიძლიათ ჩემს მიერ წარმოდგენილი საკითხი სასემინარო მოსმენაზე არ დაუშვათ, და ისიც შეგიძლიათ, რომ დაუშვათ. თქვენ შეგიძლიათ ისიც, რომ საკითხი გააჭიანუროთ და ამით თავი აარიდოთ პირდაპირ პასუხებს პირდაპირ დაყენებულ კითხვებზე. თუმცა, თქვენ ისიც შეგიძლიათ, გულთან მიიტანოთ ქართული ენის სამომავლო ბედ-იღბალი და არსებითად გამოასწოროთ იმ საუნივერსიტეტო კონკურსით დაშვებული ის შეცდომები, რომლებზეც ზემოთ უკვე იყო საუბარი. – ეს იმიტომ, რომ იმ საუნივერსიტეტო კონკურსით, რომლის დროსაც ეს შეცდომები იქნა დაშვებული, საკითხთა გადაწყვეტის პასუხისმგებლობა თქვენ დაგეკისრათ!

მჯერა, რომ კოლეგია უარს არ იტყვის წინამდებარე მოხსენების სასემინარო განხილვისგან, მითუმეტეს, რომ ფაკულტეტზე უკვე წარმოდგენილია „ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფის“, „ქართული ენის, ლოგიკისა და გამომთვლელის ახალგაზრდული ჯგუფისა“ და არნ. ჩიქობავას ენათმეცნიერების ინსტიტუტის ერთობლივი მიმართვა „მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სამაგისტრო პროგრამის ფორმირების საკითხის გადაუდებელი გადაწყვეტის აუცილებლობის თაობაზე, რასთანაც ჩემი სასემინარო მოხსენების თემატიკა პირდაპირ კავშირშია.

ბატონო რამაზ, ზემოხაზგასმულ საკითხთან დაკავშირებით მე არაერთხელ მისაუბრია თქვენთან და ის, რომ რეფორმამდელი მათემატიკის ინსტიტუტის 2006 წლის სამაგისტრო პროგრამაში უკვე იყო ჩართული მათემატიკური ლინგვისტიკის მოდული, ჩემთვის ამ საკითხისადმი თქვენი დადებითი დამოკიდებულების დადასტურება იყო. იგივეს ადასტურებს ისიც, რომ რეფორმის შემდგომ თსუ მათემატიკის ინსტიტუტმა

თქვენივე შემოთავაზებით ჩემს მიერ წარმოდგენილი მათემატიკური ლინგვისტიკის კურსი 2006-2007 სასწავლო წლის I სემესტრის ერთ-ერთ საუნივერსიტეტო კურსად წარადგინა (თუმცა, როგორც უკვე აღინიშნა, საუნივერსიტეტო კურსების სისტემის მოუწესრიგებლობის გამო, ამას შედეგი არ მოჰყოლია!). მიუხედავად ამისა, ანუ მიუხედავად ჩემი თქვენდამი პატივისცემითი დამოკიდებულებისა, გამომდინარე საკითხთა მაღალი სიმძაფრიდან და იქიდან, რომ დემოკრატიულ ურთიერთობათა ევროპული გამოცდილება ჩინოვნიკურ, ანუ წერილობით ურთიერთობებს ემყარება, გთხოვთ, სასემინარო მოსმენაზე საკითხის არ დაშვების შემთხვევაში მიპასუხოთ წერილობით, თუ რატომ არ ჩაითვალა იგი სასემინარო განხილვის ღირსად.

პატივისცემით, კ. ფხაკაძე.
2007, 22 მაისი.

ქართულ ენას უფლება აქვს იყოს კულტურის მატარებელ ენათა რიგში. ჩვენ გვაქვს ამის უზრუნველყოფის პასუხისმგებლობა. – სრულიად ნათელია, რომ ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირების მიზნით ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტზე ბოლო წლებში აქტიურად მიმდინარე საუნივერსიტეტო პროცესების შემდგომი შეფერხების შემთხვევაში ქართული ენის კულტურული ფუნქციების შენარჩუნების საკითხის კითხვის ნიშნის ქვეშ დაყენების პასუხისმგებლობა ფაკულტეტის დღევანდელ მმართველობას დაეკისრება.“

თანრთული რეკომენდაცია –

საქართველოს მათემატიკოსთა კავშირი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის
სამეცნიერო სემინარის კოლეგიის ხელმძღვანელს,
პროფესორ რამაზ ბოჭორიშვილს

საქართველოს მათემატიკოსთა კავშირი სასემინარო მოსმენაზე დასაშვებად შუამდგომლობს სასემინარო თემას: ქართული ენის მათემატიკური თეორიის სასაფუძვლო საკითხებისა და ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირების აუცილებლობის შესახებ მომხსენებელი:

თსუ მკვლევარი, სახელმწიფო-მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურეობითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“

ხელმძღვანელი, ფ.მ.კ., კ. ფხაკაძე

სასემინარო მოხსენების მოკლე ანოტაცია:

მოსხენებისას განხილული იქნება თსუ სახელმწიფო-მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ კვლევითი ინტერესების გათვალისწინებით „ლოგიკისა და ენის გაერთიანებულ ქართულ ჯგუფში“ ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავების მიზნით წარმოებული კვლევების ძირითადი შედეგები. გარდა ამისა, მოხსენებისას სისტემატიზებული სახით იქნება წარმოდგენილი ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირების აუცილებლობის განმაპირობებელი მიზეზები.

შუამდგომლობის საფუძველი:

საქართველოს მათემატიკოსთა კავშირს მიზანშეწონილად და აუცილებლად მიაჩნია, რომ შეიქმნას ჯგუფები, როგორც თსუ ჰუმანიტარულ ფაკულტეტზე, ისე თსუ ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტზე, რომლებიც შემდგომი სრული მანქანური (კომპიუტერული) დაფუძნების მიზნით ყოველმხრივ და ამომწურავად შეისწავლიან ქართულ ენასა და მეტყველებას. – ვთვლით, რომ ეს საჭიროცაა და შესაძლებელიც, რადგან საქართველოში არსებობს ორი ძლიერი სკოლა, როგორც ენათმეცნიერებაში, ასევე მათემატიკაში. - შეიძლება ეს საკითხი დაგვიანებულიც კი იყოს, ამიტომ ეს საქმე დროულად უნდა გადაწყდეს, რომ ამ საუკუნეში საქართველო სხვა ქვეყნებს არ ჩამორჩეს.

საქართველოს მათემატიკოსთა კავშირის
პრეზიდენტი, პროფესორი

/ვ. შარიქაძე/

**თანრთული რეკომენდაცია –
თსუ მათემატიკის ინსტიტუტი**

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის
სამეცნიერო სემინარის კოლეგიის ხელმძღვანელს,
პროფესორ რამაზ ბოჭორიშვილს

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მათემატიკის ინსტიტუტი სამეცნიერო სემინარის კოლეგიას თხოვს სასემინარო მოსმენაზე დაშვების მიზნით განიხილოს სასემინარო თემა: ქართული ენის მათემატიკური თეორიის სასაფუძველო საკითხებისა და ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირების აუცილებლობის შესახებ

მომხსენებელი:

თსუ მკვლევარი, სახელმწიფო-მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“

ხელმძღვანელი, ფ.მ.კ., კ. ფხაკაძე

სასემინარო მოხსენების მოკლე ანოტაცია:

მოხსენებისას განხილული იქნება თსუ სახელმწიფო-მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ კვლევითი ინტერესების გათვალისწინებით „ლოგიკისა და ენის გაერთიანებულ ქართულ ჯგუფში“ ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავების მიზნით წარმოებული კვლევების ძირითადი შედეგები. გარდა ამისა, მოხსენებისას სისტემატიზებული სახით იქნება წარმოდგენილი ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუღებელი ფორმირების აუცილებლობის განმაპირობებელი მიზეზები.

შუამდგომლობის საფუძველი:

2007 წლის 9 იანვარს, თსუ ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის მათემატიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭომ განიხილა ქართული მათემატიკური სკოლის მათემატიკური ლინგვისტიკით გაფართოების გადაუღებელი აუცილებლობის საკითხი. სხდომას საბჭოს წევრების გარდა (პროფესორები დავით გორდეზიანი, ელიზბარ ნადარაია, თამაზ ვაშაყმაძე, თამაზ თაღუმაძე, როლანდ ომანაძე, უშანგი გოგინავა, ომარ ფურთუხია (ინსტიტუტის დირექტორი), გია ბარელაძე (ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე) ესწრებოდნენ „ქართული ენის, ლოგიკისა და გამომთვლელის ახალგაზრდულ ჯგუფში“ გაერთიანებული თსუ ზუსტი საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტის სტუდენტები (ლ. აბზიანიძე, ნ. ვახანია, ნ. ლაბაძე, ა. მასხარაშვილი, ნ. ფხაკაძე, ბ. ჩიქვინიძე). სხდომა ინიცირებული იყო ამავე სტუდენტების მიერ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორისადმი გაკეთებული მიმართებით, რომლითაც ისინი ითხოვდნენ მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის მიმართულებით გაუქმებული საუნივერსიტეტო სწავლებათა აღდგენას, რათა მათ მისცემოდათ საშუალება საბაკალავრო საფეხურის საუნივერსიტეტო სწავლების მათ მიერვე არჩეული მიმართულებით გაგრძელებისა. საბჭოს საკითხი წარუდგინა თსუ მკვლევარმა კ. ფხაკაძემ. მან მოკლედ მიმოიხილა თანამედროვე მათემატიკურ ლინგვისტიკაში არსებული სამეცნიერო და ტექნოლოგიური მიზნების განსაკუთრებული კულტურული მნიშვნელობები, მიმართულების ქართველოლოგიური დატვირთვები, ერთმანეთს დაუპირისპირა ამ სამეცნიერო სფეროში დღეს არსებული საერთაშორისო და ადგილობრივი ვითარებები, მოკლედ წარმოადგინა საქართველოში მათემატიკური ლინგვისტიკის დაფუძნების მიზნით ი. ვეკუას სახ. გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტისა და ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფის მიერ ბოლო წლებში წარმოებული პროცესების ისტორია და ხაზი გაუსვა ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავებისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის მიმართულებით შეწყვეტილი საუნივერსიტეტო სასწავლო პროცესების აღდგენის გადაუღებელ აუცილებლობას. ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭომ სრულად გაიზიარა მომხსენებლის მიერ გამოთქმული მოსაზრებები და საბჭოს წევრთა თითქმის მთელმა შემადგენლობამ ხელმოწერით დაუჭირა მხარი ზემოაღნიშნული მიზნებით უნივერსიტეტის რექტორისადმი გაკეთებულ მიმართვას (იხ. დანართი).

საბჭოს სხდომაზე საკითხის გასწვრივ განვითარებული დისკუსიისას თსუ სრულმა პროფესორმა დ. გორდეზიანმა კიდევ ერთხელ გაუსვა ხაზი საკითხის განსაკუთრებულ მნიშვნელობებს და მიმართულებით საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სრულმასშტაბიანი სწავლების საკითხის გადასაწყვეტად საჭიროდ მიიჩნია თსუ ზუსტი და საბუნებისმეტყველო

მეცნიერებათა ფაკულტეტის ფარგლებში გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის ფორმირება, სადაც ეს უმნიშვნელოვანესი ზოგადქართული კულტურული დატვირთვების მქონე თემატიკა ერთ-ერთ ძირეულ სასწავლო ხაზად განისაზღვრებოდა. ამასთან, საკითხის დროში შეზღუდულობის გამო, რაც სასწავლო პროცესში უკვე ჩართული სტუდენტების სასწავლო ინტერესების დროულ დაკმაყოფილებას ითვალისწინებდა, გამოთქვა ინიციატივა ზემოაღნიშნული მიზნით სპეციალური საუნივერსიტეტო ჯგუფის ფორმირებისა, რომელსაც სათავეში თსუ სრული პროფესორი თ. ვაშაყმაძე ჩაუდგებოდა და რომელ ჯგუფშიც ერთ-ერთ წევრად მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის მიმართულების ინტერესების გათვალისწინებით ითანამშრომლებდა თსუ მკვლევარი კ. ფხაკაძე. ამასთან, ინსტიტუტის დირექტორმა პროფესორმა ო. ფურთუხიამ, ისევე და ისევე საკითხის დროში შეზღუდულობის გამო, რაც, როგორც უკვე აღინიშნა, განპირობებულია სასწავლო პროცესში უკვე ჩართული სტუდენტების სასწავლო ინტერესების დროული დაკმაყოფილების აუცილებლობით, მიზანშეწონილად მიიჩნია მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის მიმართულებით არჩევითი კურსების წარდგენა, რაც უკვე მიმდინარე სემესტრიდანვე სტუდენტებს საშუალებას მისცემდა ამ ფორმატით მაინც დაეკმაყოფილებინათ მათი საუნივერსიტეტო სასწავლო ინტერესი. გარდა ამისა, ბატონმა ომარ ფურთუხიამ, გამომდინარე საკითხთა განსაკუთრებული მნიშვნელობებიდან, გამოთქვა ინიციატივა საბჭოზე განხილული უმნიშვნელოვანესი საკითხების თაობაზე მომხსენებელი სპეციალური მოხსენებით წამდგარიყო ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის სამეცნიერო სემინარზე. – ზემოაღნიშნულ მნიშვნელოვან მოსაზრებებსა და ინიციატივებს საბჭოს წევრთა სრულმა შემადგენლობამ დაუჭირა მხარი.

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის
მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორის მოვალეობის
შემსრულებელი, პროფესორი

/ო. ფურთუხია/

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის
მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილის
მოვალეობის შემსრულებელი, პროფესორი

/გ. ბარელაძე/

(ციტატის დასაწყისი)

2007 წლის საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ ორგანიზებულ სამეცნიერო კონფერენციაზე „ქართული სალიტერატურო ენის საკითხები (ისტორია და თანამედროვე მდგომარეობა)“ დაშვებულ იქნა თსუ სახელმწიფო-მიზნობრივ პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ ხელმძღვანელის კ. ფხაკაძისა და ამავე მიზნობრივი პროგრამის თანახელმძღვანელების გ. ჩიჩუასა და კ. გაბუნიას ერთობლივი მოხსენება სათაურით „ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის ფორმირების გადაუდებელი აუცილებლობის შესახებ“, რაც იმას, რომ საკითხი აქტუალურია და გადაუდებელ გადაწყვეტას ითხოვს, კიდევ ერთხელ ადასტურებს.

(ციტატის დასასრული)

2007 წლის 22 მაისი, მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის სამაგისტრო პროგრამა

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანს,
ბატონ რამაზ ბოჭორიშვილს

გთხოვთ, წინმსწრებ რეჟიმში, როგორც ეს ხდება ხოლმე საზოგადოდ, განიხილოთ და დადებითად გადაწყვიტოთ საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტზე „მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სამაგისტრო პროგრამის ჩამოყალიბების საკითხი.

ასეთი სამაგისტრო პროგრამის არსებობა აუცილებელია ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირების, ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შექმნის, თსუ მიზნობრივი პროგრამით „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ განსაზღვრული ამოცანების გადაჭრისა და კრიტიკულ აზროვნებაზე ორიენტირებული დასავლური სასწავლო სისტემის წარმატებული დანერგვის უმნიშვნელოვანეს მიზანთა ჭრილში.

ამასთან, სრულიად ნათელია, რომ ბუნებრივი ენების სრულმასშტაბიანი ტექნოლოგიების, ანუ ბუნებრივენობრივი ინტელექტუალური მანქანების კონსტრუირების მიზნით დღეს მსოფლიოში სულ უფრო ინტენსიურად მიმდინარე სამეცნიერო, სამეცნიერო-ტექნოლოგიური და ტექნოლოგიური პროცესების ფონზე ასეთ სამაგისტრო პროგრამაზე უარის თქმა ქართული ენის სამომავლო არადაკნინებულ არსებობაზე უარის თქმას ნიშნავს.

გარდა ამისა, ნათელია ისიც, რომ საკითხის ასეთი წინმსწრები პრინციპული გადაწყვეტა ამ საკითხით დაკავებულ ჯგუფს (თსუ „ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ჯგუფი“, ი. ვეკუას სახ. გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტი, არნ. ჩიქობავას სახ. ენათმეცნიერების ინსტიტუტი, თსუ ჰუმანიტარული ფაკულტეტი) საშუალებას მისცემს შემდგომი სასწავლო წლისთვის სტუდენტებს ადგილობრივი პირობებისა და ამ სფეროში დღეს არსებული საერთაშორისო მოთხოვნების გათვალისწინებით შესთავაზოს სამაგისტრო პროგრამით განსაზღვრული სასწავლო ხაზის მაქსიმალურად ოპტიმალური განაწილება. – იმის ხაზგასმა, რომ ახალი სამეცნიერო მიმართულების დაფუძნება ყოველთვის განსაკუთრებული და სპეციფიკური სირთულეებით ხასიათდება, ზედმეტად მიგვაჩნია.

არნ. ჩიქობავას ენათმეცნიერების ინსტიტუტის
დირექტორის მოვალეობის შემსრულებელი

/ლ. ეზუგბაია/

არნ. ჩიქობავას ენათმეცნიერების ინსტიტუტის
დირექტორის მოადგილის მოვალეობის შემსრულებელი

/მ. მანჯგალაძე/

„ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფისა“
და თსუ მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული
პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ
ენობრივ გარემოში“ თანახელმძღვანელი

/კ. გაბუნია/

„ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფისა“
და თსუ მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული
პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ
ენობრივ გარემოში“ თანახელმძღვანელი

/გ. ჩიჩუა/

„ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფისა“
და თსუ მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული
პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ
ენობრივ გარემოში“ ხელმძღვანელი

/კ. ფხაკაძე/

არაფორმალური სტუდენტური ორგანიზაციის

„ქართული ენის, ლოგიკისა და გამომთვლელის
ახალგაზრდული ჯგუფის”

1. მმართველი საბჭოს თავმჯდომარე	/ს. მასხარაშვილი/
2. მმართველი საბჭოს მდივანი	/ნ. ლაბაძე/
3 მმართველი საბჭოს წევრი	/ლ. აბზიანიძე/
4. მმართველი საბჭოს წევრი	/ნ. ვახანია/
5. მმართველი საბჭოს წევრი	/ნ. ფხაკაძე/
6. მმართველი საბჭოს წევრი	/ბ. ჩიქვინიძე/

2007 წლის 28 მაისი, კვლავ

მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და
მათემატიკური ლინგვისტიკის სამაგისტრო პროგრამა

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანს,
პროფესორ რამაზ ბოჭორიშვილს

ბატონო რამაზ, იმ მომართვაში, რომლითაც „გთხოვთ, წინმსწრებ რეჟიმში, როგორც ეს ხდება ხოლმე საზოგადოდ, განიხილოთ და დადებითად გადაწყვიტოთ ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტზე „მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სამაგისტრო პროგრამის ჩამოყალიბების საკითხი”, აღვნიშნავთ იმასაც, რომ „საკითხის ასეთი წინმსწრები პრინციპული გადაწყვეტა ამ საკითხით დაკავებულ ჯგუფს (თსუ „ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ჯგუფი“, ი. ვეკუას სახ. გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტი, არნ. ჩიქობავას სახ. ენათმეცნიერების ინსტიტუტი, თსუ ჰუმანიტარული ფაკულტეტი) საშუალებას მისცემს შემდგომი სასწავლო წლისთვის

სტუდენტებს ადგილობრივი პირობებისა და ამ სფეროში დღეს არსებული საერთაშორისო მოთხოვნების გათვალისწინებით შესთავაზოს სამაგისტრო პროგრამით განსაზღვრული სასწავლო ხაზის მაქსიმალურად ოპტიმალური განაწიერი“.

იმავე მომართვაში ხაზი ესმება იმასაც, რომ „ასეთი სამაგისტრო პროგრამის არსებობა აუცილებელია ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირების, ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავების, თსუ მიზნობრივი პროგრამით „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურეობითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ განსაზღვრული ამოცანების გადაჭრისა და კრიტიკულ აზროვნებაზე ორიენტირებული დასავლური სასწავლო სისტემის წარმატებული დანერგვის უმნიშვნელოვანეს მიზანთა ჭრილში“.

ამგვარად, მომართვით, რომელსაც დანართის სახით კვლავაც თან ვურთავ წინამდებარეს, ჩვენ ვითხოვთ საკითხის გადაწყვეტას არა უკვე წარმოდგენილი სამაგისტრო პროგრამის განხილვის საფუძველზე, რაც, ბუნებრივია, ასეც უნდა იყოს იმ სამაგისტრო პროგრამებისთვის, რომლებიც ტრადიციული და საქართველოში უკვე არსებული სამეცნიერო მიმართულებათა ფარგლებშია, არამედ, გამომდინარე იმ სირთულებიდან, რითაც საზოგადოდ ხასიათდება ახალი სამეცნიერო მიმართულების დაფუძნება, ჩვენ გთხოვთ, რომ ფაკულტეტის სამეცნიერო საბჭომ მიიღოს წინმსწრები პრინციპული დადებითი გადაწყვეტილება ასეთი სამაგისტრო პროგრამის ფორმირების თაობაზე, რაც ფაკულტეტის მხრიდან შესაბამისი სახელმწიფოებრივი ზრუნვისა და დამოკიდებულების დადასტურება იქნება იმ სახელმწიფოებრივად უმნიშვნელოვანესი საკითხებისადმი, რაზეც უკვე არაერთხელ გვქონდა საუბარი.

აქ ორი გზაა: ან უნდა ითქვას, რომ ბუნებრივობრივი ინტელექტუალური მანქანებისა და ბუნებრივი ენების სრულმასშტაბიანი ტექნოლოგიების დღეს უკვე გლობალურად მიმდინარე პროცესების მიუხედავად არანაირი საფრთხე ქართულ ენას არ ემუქრება და რომ, შესაბამისად, არც არანაირი აუცილებლობა ქართული ენის სრული მათემატიკური და მანქანური დაფუძნების და ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის ფორმირების არ არსებობს, ანდა უნდა ვიმოქმედოთ ქართული ენის წინაშე მდგარი ამ რეზონანსული მნიშვნელობების მქონე საფრთხეების გათვალისწინებით და იმ ჯგუფს, რომელმაც ბოლო წლების განმავლობაში შეძლო ამ ეროვნული და სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საკითხის აქტუალიზება, მაქსიმალურად უნდა დავუჭიროთ მხარი ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავებისა და ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის ფორმირების მიზნით მის მიერ უკვე წარმოებული პროცესების შემდგომ მიზნობრივ განვითარებაში.

ნათელია, რომ საკითხი, რომლის გარშემოც ამჯერად ვურთიერთობთ, არაკერძო, არაპრივატული ხასიათისაა და რომ აქ ჩვენ არ უნდა ვიყოთ მთხოვნელები! – და თუ ამ საკითხის ამგვარი ფუნდამენტური მნიშვნელობების მიუხედავად ფაკულტეტის სამეცნიერო საბჭო მისდამი შემხვედრი მხარდამჭერითი ინიციატივითა და თანაპასუხისმგებლობითი დამოკიდებულებით არ განისაზღვრება, მაშინ, ბუნებრივია, დაისმის კითხვა, თუ რატომ?! – ამ მომართვას თან ვურთავ 2006 წლის საუნივერსიტეტო კონკურსის ჩემს №85 განაცხადზე 2006 წლის 7 აგვისტოს ჩემს მიერვე გაკეთებულ იმ სააპელაციო განაცხადს, რომლითაც მე უნივერსიტეტის რექტორს მივმართე და რომელიც მიუხედავად იმისა, რომ განსახილველად ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტს გადაეგზავნა, დღემდე წერილობითი პასუხის გარეშეა.

P.S. ბატონო რამაზ, ბ-ნ. გ. ქუთელია, რომელიც საკითხთან დაკავშირებით ტელეფონით შემეხმიანა, ჩამეკითხა, მქონდა თუ არა თავად სამაგისტრო პროგრამა წარმოდგენილი და რომ მისთვის გადაცემულ მასალებში იგი ეძებდა ამ პროგრამას, თუმცა კი ვერ ნახა. – იმ მომართვის შინაარსიდან გამომდინარე, რომელიც წესით თქვენ მისთვის უნდა გადაგეცათ, მას ის სამაგისტრო პროგრამა, რომლის ფორმირების პასუხისმგებლობასაც საკითხის წინმსწრები დადებითი გადაწყვეტის შემთხვევაში მომართვის წარმომდგენები ვიღებთ, არ უნდა ეძებნა! – გთხოვთ, ბ-ნ გ. ქუთელიას გადასცეთ 2006 წლის საუნივერსიტეტო კონკურსის ჩემი №85 განაცხადი იქ არსებული მასალებითურთ. ამ განაცხადში იმდროინდელი მათემატიკის ინსტიტუტის სამაგისტრო პროგრამის ფარგლებში არსებული „მათემატიკური ლინგვისტიკის“ მოდულის პროგრამულ განაწერთან ერთად იგი ნახავს აგრეთვე ჩემს ნაშრომს სათაურით „ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის მათემატიკის ინსტიტუტში „მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სწავლების კონცეფცია“ (სარჩევი: 1. საქართველოში „მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სპეციალობის ფორმირების აუცილებლობის განმაპირობებელი მიზნებისა და მიზეზების შესახებ. 2. ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის მათემატიკის ინსტიტუტში „მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სპეციალობით სწავლების ორგანიზების შესახებ: 2.1. „მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სპეციალობით საუნივერსიტეტო საბაკალავრო სწავლების ორგანიზების შესახებ. 2.2. „მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სპეციალობით საუნივერსიტეტო სამაგისტრო სწავლების ორგანიზების შესახებ. 2.3. „მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სპეციალობით საუნივერსიტეტო სადოქტორო სწავლების ორგანიზების შესახებ), რომელიც მცირედ გადამუშავებული სახით ღია გამოქვეყნებისათვის მზადდება. ამასთან, №85 განაცხადში არის სამეცნიერო-საგანმანათლებლო ჟურნალი „ქართული ენა და ლოგიკა“ (№1 და №2), ძირითადი და დამხმარე სახელმძღვანელოები თანამედროვე მათემატიკურ ენათმეცნიერებაში „დამატებითი საკითხავი კურსი თანამედროვე

მათემატიკურ ლინგვისტიკაში“ (გამოცემის რედაქტორი კ. ფხაკაძე), საუნივერსიტეტო სახელმძღვანელო სტუდენტებისათვის „მათემატიკური მეთოდები ენათმეცნიერებაში – მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ზოგადი ლოგიკური საფუძვლები“ (ავტორები ბ. პარტი, ა. მიულენი, რ. უოლში, მთარგმნელ-რედაქტორები: კ. ფხაკაძე, ლ. ლეკიაშვილი, მთარგმნელები: ე. სოსელია, მ. ივანიშვილი). – ეს მასალები ბ-ნ. გ. ქუთელიას საშუალებას მისცემს უფრო ღრმად გაერკვეს საკითხის არსში. – გარდა ამისა, წინამდებარეს თან ვურთავ, იმ საუნივერსიტეტო და საფაკულტეტო არჩევით კურსებს, რომლებიც მიმდინარე სემესტრისთვის თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის ინიციატივით წარმოვადგინე და რომლებიც მიუხედავად ამ კურსებზე არსებული სასწავლო მოთხოვნებისა, ისევე როგორც პირველ სემესტრში თქვენს მიერ წარდგენილი ჩემი საუნივერსიტეტო არჩევითი კურსი, სასწავლო სივრცის მიღმა დარჩა.

„ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფის“, თსუ
„ლოგიკა, ენა, გამომთვლელი“ სემინარისა და თსუ სახელმწიფო-მიზნობრივი
პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურეობითი მოქცევა ბუნებრივ
ქართულ ენობრივ გარემოში“ ხელმძღვანელი, სამეცნიერო-საგანმანათლებლო ჟურნალის
– „ქართული ენა და ლოგიკა“ – მთავარი რედაქტორი, თსუ მკვლევარი, ფ.მ.მ.კ.,
ქართული ენის უფლებების დამცველი /კ. ფხაკაძე/

პირველი მიმართვა გაკეთდა 2007 წლის 11 აპრილს,
განმეორებითი მიმართვა გაკეთდა 2007 წლის, 22 ივნისს.

ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის
სასწავლო-სამეცნიერო ლაბორატორია

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორს
პროფესორ გიორგი ხუბუას

ბატონი გიორგი,

ქართული ენის მათემატიკური თეორიის, ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირებისა და
თსუ სახელმწიფო-მიზნობრივი პროგრამით „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურეობითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ

ენობრივ გარემოში“ უკვე მიმდინარე უმნიშვნელოვანესი კვლევითი პროცესების შემდგომი აუცილებელი გაღრმავების მიზნით გთხოვთ საბოლოოდ გადაწყვიტოთ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში (ი. ვეკუას სახ. გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტში) „ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სასწავლო-სამეცნიერო ლაბორატორიის ჩამოყალიბების საკითხი.

ბატონო გიორგი, საკითხი, რომლის თაობაზედ მოგმართავთ, წლების განმავლობაში ამომწურავად არის განხილული და მხარდაჭერილი. – სრულიად ნათელია, რომ ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის ქართველი სპეციალისტების არ არსებობის პირობებში ქართული ინტელექტუალური სისტემის კონსტრუირება და, შესაბამისად, ქართული ენის კულტურული ფუნქციების შენარჩუნება, არაპერსპექტიულია (იხ. დანართი).

პატივისცემით,

ღია საუნივერსიტეტო სემინარის

-ლოგიკა, ენა, გამომთვლელი“ -

ხელმძღვანელი,

სამეცნიერო-საგანმანათლებლო ჟურნალის

- „ქართული ენა და ლოგიკა“ –

მთავარი რედაქტორი,

„ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფისა“ და თსუ მიზნობრივი

პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა

ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ ხელმძღვანელი

/კ. ფხაკაძე/

„ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფისა“ და თსუ მიზნობრივი

პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა

ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ თანახელმძღვანელი

/კ. გაბუნია/

„ლოგიკისა და ენის გაერთიანებული ქართული ჯგუფისა“ და თსუ მიზნობრივი

პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა

ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ თანახელმძღვანელი

/გ. ჩიჩუა/

არაფორმალური სტუდენტური ორგანიზაციის

„ქართული ენის, ლოგიკისა და გამოძველების ახალგაზრდული ჯგუფის“

მმართველი საბჭოს წევრი

/ს. მასხარაშვილი/

არაფორმალური სტუდენტური ორგანიზაციის

„ქართული ენის, ლოგიკისა და გამოძველების ახალგაზრდული ჯგუფის“

1. მმართველი საბჭოს მდივანი

/ნ. ლაბაძე/

2. მმართველი საბჭოს წევრი

/ლ. აბზიანიძე/

3. მმართველი საბჭოს წევრი

/ბ. ჩიქვინიძე/

4. მმართველი საბჭოს წევრი

/ნ. ფხაკაძე/

5. მმართველი საბჭოს წევრი

/ნ. ვახანია/“

ზემოცხიტირებულ მიმართვას მხარდაჭერითი შინაარსით ხელს აწერდნენ:

1. თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის ალგებრის, მათემატიკური ლოგიკის და გეომეტრიის მიმართულების სრული პროფესორი რ. ომანაძე;
2. ა. რაზმაძის სახ. მათემატიკის ინსტიტუტის ლოგიკის განყოფილების უმთ დ. პატარაია;
3. ა. რაზმაძის სახ. მათემატიკის ინსტიტუტის ლოგიკის განყოფილების უმთ დ. გაბელაია;
4. ა. რაზმაძის სახ. მათემატიკის ინსტიტუტის ლოგიკის განყოფილების გამგე ლ. ესაკია;
5. ა. რაზმაძის სახ. მათემატიკის ინსტიტუტის ლოგიკის განყოფილების უმთ მ. ჯიბლაძე;
6. შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის სამაგისტრო ჯგუფის უფროსი მ. მანია;
7. არნ. ჩიქობავას ენათმეცნიერების ინსტიტუტის დირექტორის მ-შ. ლ. ეზუგბაია;
8. არნ. ჩიქობავას ენათმეცნიერების ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილის მ-შ. მ. მანჯგალაძე;
9. თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორი ო. ფურთუხია;

10. თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის სრული პროფესორი დ. გორდეზიანი;
11. თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე გ. ბარელაძე;
12. თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის სრული პროფესორი უ. გოგინავა;
13. თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის სრული პროფესორი თ. თაღუმაძე;
14. თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის სრული პროფესორი ე. ნადარაია;
15. თსუ სოხუმის ფილიალის ასოცირებული პროფესორი ხ. რუხაია;
16. თსუ ჰუმანიტარული ფაკულტეტი დეკანის მ-შ. დ. თვალთვაძე;
17. ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ბ. ცხადაძე;
18. თსუ მათემატიკის მიმართულების ასისტენტ პროფესორი გ. ნადიბაძე;
19. თსუ ასოცირებული პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი თ. ბოლქვაძე.

2007 წლის 24 ივნისი - 3 ივლისი

„პატივცემულო კომისიის წევრებო,

ბატონი დეკანის მიერ ჩვენ დაგვევალა დასკვნის მომზადება მიზნობრივი პროგრამის თაობაზე:

„კომპიუტერის სრული პროგრამულ – მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ
ქართულ ენობრივ გარემოში“

კომპეტენტური დასკვნის შემუშავებისათვის საჭიროა დამატებითი ინფორმაციის მიღება, ძირითადად პროექტის ავტორებისაგან. გთხოვთ გაეცნოთ შესაძლო კითხვების ნუსხას და შეაჯეროთ იგი პროექტის მითითებულ გვერდებთან. გთხოვთ წამოადგინოთ წინადადებები, თქვენი აზრით მიუღებელი კითხვების ამოღების და, პირიქით, შესაძლო კითხვების დამატების თაობაზე. ქვემოთ ყველგან, პროექტიდან ამოღებული ციტატები მოყვანილია დახრილი შრიფტით.“

ე.წ. განხილვის ე.წ. შემაჯამებელი დასკვნა

„ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზუსტ და
საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანს ბატონ რ. ბოჭორიშვილს

თქვენი თხოვნის შესაბამისად კომპიუტერული მეცნიერების და მათემატიკის ინსტიტუტის პროფესორთა ჯგუფმა (კ. გელაშვილი, გ. სირბილაძე, მ. ხაჩიძე, ზ. მაჩაიძე, ო. ფურთუხია, გ. ბარელაძე, უ. გოგინავა) ა.წ. 26 ივნისს განიხილა წერილი 7379/02 და დანართი №895. 28-29 ივნისს მოვუსმინეთ პროექტის ხელმძღვანელებს კ. ფხაკაძესა და გ. ჩიჩუას. მივიღეთ მათი ჯგუფის წევრების მიერ გამოქვეყნებული ნაშრომების ნუსხა და გავეცანით პროგრამულ პროდუქტს.

როგორც ცნობილია, ნებისმიერი პროგრამის ან პროექტის წარდგენა, შემდგომი ობიექტური დასკვნის გაკეთების წინაპირობად გულისხმობს მთელი რიგი აუცილებელი პუნქტების მკაფიო აღწერას პროექტის ავტორების მიერ, რაც ამავედროულად წარმოადგენს პირველ ტესტს დასახული მიზნების მიღწევის გზაზე. ასეთი რამ ამ პროგრამას/პროექტს თან არ ახლავს, არაა ცნობილი თუ მეცნიერების დარგებიდან რომელ კლასებს მიაკუთვნებენ მას ავტორები (მათემატიკიდან შესაძლებელია, მაგალითად, ZENTRALBLATT-ის კლასიფიკატორზე დაყრდნობა, ინფორმატიკიდან (Computing) – ACM-ის კლასიფიკატორზე, საჭიროა ენათმეცნიერებაში მიღებულ კლასიფიკატორთან შეჯერებაც). ასევე ვერ ვნახეთ ისეთი მნიშვნელოვანი პუნქტები, როგორებიცაა კვლევის მოსალოდნელი საშუალო და საბოლოო შედეგები ეტაპების მითითებით. პროექტში უნდა ყოფილიყო აგრეთვე დაგეგმილი ადამიანური რესურსების შესაბამისობა პროექტის განხორციელების პერიოდთან, მიზანთან და ამოცანებთან.

წარმოდგენილი ინფორმაცია (იხ. დანართები), რომლებიც მოიცავს მიმდინარე კვლევითი პროცესების საფუძველზე გამოქვეყნებული მასალის ნუსხასა და ჯგუფის მიერ რეალიზებული პროგრამების ჩვენებას, არ იძლევა საკითხის კვალიფიციური განხილვის საშუალებას.

ამ ეტაპზე შეგვიძლია ვთქვათ, რომ პროგრამირებასთან დაკავშირებული ასპექტები ამ პროგრამაში/პროექტში ასრულებს დამოუკიდებელი კომპონენტის როლს, არ ეფუძნება პროექტის ავტორების ან მათემატიკური ლინგვისტიკის სამამულო ან უცხოელი სპეციალისტების მიერ მიღებულ თეორიულ შედეგებს. უფრო მეტი, პროგრამული და მათემატიკური კომპონენტები ასრულებს დამხმარე ფუნქციას ქართული ენის გარკვეული ასპექტების კვლევისას, რაშიც გვარწმუნებს ჯგუფის წევრების მიერ გამოქვეყნებული ნაშრომების ნუსხა. შესაბამისად, პროექტის აქტუალობა და სხვა პარამეტრები, ძირითადად უნდა შეფასდეს ქართული ენის მკვლევარების მიერ და მათთან შეთანხმებით უნდა მოხდეს კვლევის შემდგომი მიმართულების და განვითარების ტენდენციების განსაზღვრა.

ამავე დროს ქართული ენის ყოველმხრივი კვლევის აუცილებლობიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილად მიგვაჩნია, რომ ქართული ენის კვლევა უნდა ხდებოდეს კომპლექსურად და კოორდინირებულად. დუბლირებათა თავიდან აცილებისა და მაქსიმალური ეფექტის მიღწევის მიზნით საჭიროა გამოიძებნოს ფორმა, რომელიც შეათანხმებს ქვეყნის მასშტაბით ამ მიმართულებით მოქმედი ჯგუფების აქტივობას.“

რატომ და როგორ განიხილეს მიზნობრივი პროგრამა ამ პროგრამის უნახავად და რატომ იხსენიებენ თავიანთ შემაჯამებელ დასკვნაში ხან პროგრამად ან პროექტად, ხანაც პროგრამა-პროექტად?

კ. გელაშვილის პირველი კითხვა:

კითხვა: რომელ ეპოქაზეა საუბარი, როდის დადგება ასეთი ეპოქა, არის თუ არა საკამათო თვით ასეთი ეპოქის არსებობა?

„19. (გვ. 30, ბოლო აბზაცი):

კ. გელაშვილის ბოლო კითხვა:

კითხვა: კვლავ თვლით თუ არა, რომ უკვე კარს არის მომდგარი მოაზროვნე რობოტების ერა (დავარქვათ საგნებს თავისი სახელი) და რომ ვინც ამას ვერ ხედავს არის ყრუ და ბრმა?“

არაპუნქტუალობა:

კ. გელაშვილის ციტირებით:

„1. (გვ. 1, აბზ. 2.): „*უეჭველია, რომ მოაზროვნე ელექტრონული მანქანების (მიაქციეთ ყურადღება ტერმინოლოგიას) ეპოქაში ის ენები, რომლებიც ამ სახის ტექნოლოგიებით ვერ აღიჭურვებიან, დაკნინდებიან და საფრთხის წინაშე აღმოჩნდებიან*“.

თავად ციტირებული:

„*დღეს უკვე აღარ კამათობენ იმაზე, რომ ბუნებრივ ენებში თავისუფლად კომუნიკაბელური და სრულყოფილად „მოაზროვნე“ ელექტრონული მანქანების ეპოქაში ის ენები, რომლებიც მანქანებთან ამ სახის საურთიერთობო ტექნოლოგიური შესაძლებლობებით ვერ აღიჭურვებიან, გლობალურად მიმდინარე მსოფლიო კულტურულ პროცესთა მიღმა რჩებიან და თანდათანობითი დაკნინებისა და დავიწყების საფრთხის ქვეშ ექცვიან*“.

კ. გელაშვილის ციტირებით: „4. (გვ. 1, ბოლო აბზაცი): ასახელებს საბოლოო მიზანს: “ქართულ ენაში თავისუფლად კომინიკაბელური და სრულყოფილად „მოაზროვნე“ მანქანის კონსტრუირება“, და მას განსაზღვრავს №1 პრიორიტეტად.

თავად ციტირებული:

„ამგვარად, სრულიად ნათელია, რომ ქართული ენის სასწავლო, სამეცნიერო, საზოგადოებრივი და სახელმწიფოებრივი ფუნქციებით შენარჩუნების მიზნით ქართული ენის სრული მათემატიკური დაფუძნება და ქართული ენის იზომორფული მათემატიკური თეორიით კომპიუტერის სრული პროგრამული უზრუნველყოფა, ანუ, ქართულ ენაში თავისუფლად კომუნიკაბელური და სრულყოფილად „მოაზროვნე“ მანქანის კონსტრუირება, ერთ-ერთ ხელშეუხებელ სახელმწიფო პრიორიტეტად უნდა განისაზღვროს. – დარწმუნებული ვარ, რომ საკითხის გასწვრივ ქართული მათემატიკური და ენათმეცნიერული ძალების ორგანიზებული მიმართვის შემთხვევაში ჩვენ შევძლებთ ამ უმნიშვნელოვანესი კულტურული დატვირთვების მქონე პრობლემის გადაწყვეტას.“

არაკომპეტენტურობა, ანუ კაზუსები!

„2. ტექსტის მიხედვით, ჩომსკი – მონტევიუს მიერ არის დაფუძნებული მიმართულება ლოგიკა – ენა – გამომთვლელი, მოკლედ ლეგ. პროექტის ამოცანაა “კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებრივი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში”.

კითხვა: ასეთი ამოცანა არის თუ არა რამდენიმე რიგით უფრო რთული, ვიდრე ლეგ – ის ქართული ვერსიის აწყობა?

ლეგ-ის ქართული ვერსიის აწყობა ისეთივე ნონსენსია, როგორც იქნებოდა ვთქვათ ენათმეცნიერების, ან მათემატიკის, ანდა ბიოლოგიის ქართული ვერსიის აწყობა!

კითხვა: გაუგებარია, რატომ ხდება ხელოვნური ინტელექტის მიბმა ერთ კონკრეტულ ენაზე. ინტელექტის ის ფორმები, რაც ჩვენთვის ცნობილია (ადამიანების და ანგელოზების), არ არიან მიბმული რომელიმე ენაზე.”

არალოგიკურობა და გულწრფელი ტენდენციურობა:

„6. (გვ. 3) პირველი აბზაცის საფუძველზე,

კითხვა: მხოლოდ ის ფაქტი, რომ სხვებმა ვერ შეძლეს მათ. ლინგვისტიკის ქართული სკოლის შექმნა, არ ნიშნავს, რომ ეს ჯგუფი შეძლებს ამის გაკეთებას. აღნიშნული ფაქტი მხოლოდ იმას ნიშნავს, რომ ობიექტური სირთულეები გაცილებით მეტია, ვიდრე ენთუზიასტებს წარმოუდგენიათ.“

უდიერი და უნდობლობითი დამოკიდებულებები:

კითხვა: რომელზედაც პასუხი უნდა ვკითხოთ ლინგვისტებს, ეხება ქართული პირის ნიშნების თაობაზე დღეს არსებული ხედვების სამართლიანობას. რამდენად არსებითია ეს საკითხი პროექტისათვის?“

„10. (გვ. 19): **კითხვა მათემატიკის დეპარტამენტის წარმომადგენლებს:** საუნივერსიტეტო არჩევით კურსად იყო თუ არა წარდგენილი “ბუნებრივი ენების ზოგადი ლოგიკური საფუძვლები და ქართული ენის ლოგიკა“?

„9. პუნქტი 2-ის საფუძველზე,

კითხვა: ამ პუნქტის დასასრული წარმოადგენს თუ არა იმის აღიარებას, რომ პროექტს საფუძველად უდევს, ძირითად, პროექტის ავტორის შრომები? თუ ეს ასეა, რამდენად დამაჯერებლად გამოიყურება ასეთი არგუმენტი?“

„5. (გვ.2): ბოლოდან მეორე აბზაცის საფუძველზე,

კითხვა: ეს პროექტი, არის თუ არა იგი ხელოვნური ინტელექტის ფორმალური თეორიის თანამედროვე რიმეიკი?“

„6. (გვ. 3) პირველი აბზაცის საფუძველზე,

კითხვა: მხოლოდ ის ფაქტი, რომ სხვებმა ვერ შეძლეს მათ. ლინგვისტიკის ქართული სკოლის შექმნა, არ ნიშნავს, რომ ეს ჯგუფი შეძლებს ამის გაკეთებას. აღნიშნული ფაქტი მხოლოდ იმას ნიშნავს, რომ ობიექტური სირთულეები გაცილებით მეტია, ვიდრე ენთუზიასტებს წარმოუდგენიათ.“

პირდაპირი ტყუილები;

„პროგრამული და მათემატიკური კომპონენტები ასრულებს დამხმარე ფუნქციას ქართული ენის გარკვეული ასპექტების კვლევისას, რაშიც გვარწმუნებს ჯგუფის წევრების მიერ გამოქვეყნებული ნაშრომების ნუსხა. პროექტის აქტუალობა და სხვა პარამეტრები, ძირითადად უნდა შეფასდეს ქართული ენის მკვლევარების მიერ და მათთან შეთანხმებით უნდა მოხდეს კვლევის შემდგომი მიმართულების და განვითარების ტენდენციების განსაზღვრა“

„პროგრამირებასთან დაკავშირებული ასპექტები ამ პროგრამაში/პროექტში ასრულებს დამოუკიდებელი კომპონენტის როლს, არ ეფუძნება პროექტის ავტორების ან მათემატიკური ლინგვისტიკის სამამულო ან უცხოელი სპეციალისტების მიერ მიღებულ თეორიულ შედეგებს”

2007 წლის 5 ივლისი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანს,
პროფესორ რამაზ ბოჭორიშვილს

ბატონო რამაზ, რექტორისადმი გაკეთებული იმ მიმართვის ძირითადი შინაარსი, რომელიც თქვენ განსახილველად გადაუგზავნეთ კომპიუტერული მეცნიერებისა და მათემატიკის ინსტიტუტებს, ითვალისწინებდა არა სახელმწიფო-მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურეობითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ განხილვას, არამედ „ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავების, ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუღებელი ფორმირებისა და თსუ სახელმწიფო პროგრამით „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურეობითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ უკვე მიმდინარე უმნიშვნელოვანესი კვლევითი პროცესების შემდგომი გაღრმავების მიზნით ... ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში (ი. ვეკუას სახ. გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტში) „ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სასწავლო-სამეცნიერო ლაბორატორიის ჩამოყალიბების” საკითხის განხილვას. აქედან გამომდინარე, ჩემთვის სრულიად გაუგებარი ხდება, ამ ე.წ. განხილვის შედეგად შემუშავებულ შემაჯამებელ წერილში (იხ. დანართი) რატომ არაფერია თქმული განსახილველ საკითხზე და რატომ ხდება აქცენტირება და შეფასება თავად იმ მიზნობრივი პროგრამისა, რომელიც იმ მიმართვაში, მათ რომ გადაეგზავნათ, არც იყო?!

ბატონო რამაზ, საკომისიო განხილვა, რომელზედაც განსახილველი თემატიკის წარდგენა კომპიუტერული მეცნიერებათა ინსტიტუტის სრულ პროფესორს კ. გელაშვილს დაევალა¹, მეტად არაკომპეტენტური და არაობიექტური კონტექსტებით წარიმართა:

1. კომისიის პირველ სხდომაზე, რომელიც 26 ივნისს (სამშაბათს) უნდა შემდგარიყო, მე დამევალა განსახილველი თემატიკის წარდგენა, რისთვისაც სამი დღე ვემზადებოდი. 25 ივნისს (ორშაბათს), მე მითხრეს, რომ ეს აღარ იყო საჭირო და რომ კომისიის პირველი სხდომა უჩემოდ ჩატარდებოდა და რომ ისინი საკითხთან დაკავშირებით ჯერ თავად ჩამოყალიბდებოდნენ.

2. კომისიის მეორე სხდომა შედგა 28 ივნისს (ხუთშაბათს), რომელზედაც კ. გელაშვილმა მეც მიმიწვია. ამასთან, სამშაბათ საღამოს ტელეფონით მითხრა, რომ მრავალი შეკითხვა დაგროვდა. თანაც, მთხოვა, რომ წარმედგინა 1. შრომების სია; 2. პროგრამული რეალიზაციები; 3. ACM კლასიფიკატორით პროექტის თემატიკის ინდექსი. – მიუხედავად ხაზგასმისა, რომ გარდა ამ სამი პუნქტით მოთხოვნილი მასალებისა არაფრის წარდგენა არ მევალებოდა, მე კომისიას საკმაოდ ვრცელი მასალა წარვუდგინე, მათ შორის მიზნობრივი პროექტის ამ ეტაპობრივი ქვეპროექტი, რომელიც ეროვნული სამეცნიერო ფონდის სტანდარტების მიხედვითაა შედგენილი. – ჩემთვის მოულოდნელად მათ იმ მიზეზით, რომ ასეთი ვრცელი მასალის გაცნობას თავს ვერ გაართმევდნენ, ჩემი ეს ნაბიჯი საკომისიო პროცესის ობსტრუქციად შემიფასეს და უარი თქვეს, არათუ მასალის მიღებაზე, არამედ იმაზეც კი, რომ მოესმინათ და იმაში მაინც გარკვეულიყვნენ, რა მასალები მქონდა მიტანილი, და რა – არა.

3. ამგვარად, ერთის მხრივ ის, რომ მათ ჩემს მიერ წარდგენილი პროექტი არ დაიტოვეს და, მეორეს მხრივ ის, რომ მათი შემაჯამებელი წერილის მეორე აბზაცის ძირითადი კრიტიკული შემაღველები სწორედ ამ მათ მიერვე არ დატოვებული პროექტის არ არსებობა¹, საფუძვლიან ეჭვს ბადებს მათ წინასწარგანზრახულ არაობიექტურ დამოკიდებულებაზე ესოდენ მნიშვნელოვანი საკითხისადმი (მხედველობაში მყავს კ.

¹ კ. გელაშვილს 2003 წელს უკვე ჰქონდა შეხება ზემოხსენებულ მიზნობრივ პროგრამასთან. მაშინ მან, როგორც იმდროინდელი ფაკულტეტის მეთოდ-საბჭოს ხელმძღვანელმა, თსუ ზოგადი და გამოყენებითი ლინგვისტიკის კათედრის გამგის აკად. თ. გამყრელიძის, ი. ვეკუას სახ. გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორის, თსუ ინფორმატიკის კათედრის გამგის, პროფ. დ. გორდენიანის, თსუ კომპიუტერების მათ. უზრუნველყოფის და ინფორმატიკული ტექნოლოგიების კათედრის გამგის, პროფ. ჰ. მელაძის, თსუ მათემატიკის დაფუნდებისა და მეთოდის კათედრის გამგის, პროფ. თ. თევზაძისა და თსუ პროექტორის, აკად. ა. ხელაშვილის რეკომენდაციების საფუძველზე მნიშვნელოვანი მხარდაჭერა გაუკეთა ზემოხსენებული მიზნობრივი პროგრამის ინტერესების გათვალისწინებით მეთოდსაბჭოზე წარდგენილ საპროექტო განაცხადებს საუნივერსიტეტო სასწავლო კურსების მომზადებაზე „თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის საფუძვლებსა“ და „თანამედროვე კომპიუტერული ლინგვისტიკის საფუძვლებში“ (იხ. თქვენთან რექტორის მიერ გადმოგზავნილი მასალა).

¹ მიუხედავად იმისა, რომ ამ შემაჯამებელი წერილის ასლს თან ვურთავ მომართვას, მკითხველის ინტერესების გათვალისწინებით აქვე მომყავს ამ წერილის მეორე და მესამე აბზაცები ციტირებული სახით: „როგორც ცნობილია, ნებისმიერი პროგრამის ან პროექტის წარდგენა შემდგომი ობიექტური დასკვნის გაკეთების წინაპირობად გულისხმობს მთელი რიგი აუცილებელი პუნქტების მკაფიო აღწერას პროექტის ავტორების მიერ, რაც ამავდროულად წარმოადგენს პირველ ტესტს დასახული მიზნების მიღწევის გზაზე. ასეთი რამ ამ პროგრამის/პროექტს თან არ ახლავს, არაა ცნობილი თუ მეცნიერების დარგებიდან რომელ კლასებს მიაკუთვნებენ მას ავტორები (მათემატიკიდან შესაძლებელია, მაგალითად, ZENTRALBLATT-ის კლასიფიკატორზე დაყრდნობა, ინფორმატიკიდან (computing) – ACM-ის კლასიფიკატორზე, საჭიროა ენათმეცნიერებაში მიღებულ კლასიფიკატორთან შეჯერებაც). ასევე ვერ ვნახეთ ისეთი მნიშვნელოვანი პუნქტები, როგორებიცაა კვლევის მოსალოდნელი საშუალო და საბოლოო შედეგი ეტაპების მითითებით. პროექტში უნდა ყოფილიყო აგრეთვე დაგეგმილი ადამიანური რესურსების შესაბამისობა განხორციელების პერიოდთან, მიზანთან და ამოცანასთან. წარმოდგენილი ინფორმაცია (იხ. დანართები), რომლებიც მოიცავს მიმდინარე კვლევითი პროცესების საფუძველზე გამოქვეყნებული მასალის ნუსხასა და ვგუფის მიერ რეალიზებული პროგრამების ჩვენებას, არ იძლევა საკითხის განხილვის საშუალებას“

გელაშვილი და გ. სირბილაძე, რომლებმაც, როგორც უკვე აღვნიშნე, გააფთრებული წინააღმდეგობა გაწიეს ჩემს მიერ საკომისიო განხილვაზე მიტანილი მასალების დატოვებაზე). – არადა, ის, რომ ის პროგრამა/პროექტი, რომელსაც კომისია ორი კვირა იხილავდა, თურმე ამ საკომისიო განხილვაზე წარდგენილიც კი არ ყოფილა, არასერიოზულად სწორედ ამ საკომისიო განხილვას წარმოაჩენს. – მართლაც, დაუჯერებელია, მაგრამ ფაქტია, რომ ეს კომისია ორი კვირა იმ პროგრამას/პროექტს იხილავდა, რომლის საფუძვლიანი და ამომწურავი განხილვის საშუალება, იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ განსახილველი პროგრამა/პროექტი საკომისიო განხილვაზე წარდგენილი არ იყო, ცხადია მათ არც ექნებოდათ! – არსებობს სურვილთა ლოგიკა და გასაგებია, რომ მათ ამ შემთხვევაში ჩვენი მრავალწლიანი მოძრაობის გაბაიბურება სურთ. მაგრამ, არსებობს კიდევ აზრთა ლოგიკა, რომელიც თითოეულს წარმოაჩენს. – შე კაი კაცო, თუ პროგრამა ან პროექტი, რომლის განხილვაც დაგეგვალათ, წარმოდგენილი არ იყო, იმათთან ერთად, რისი წარმოდგენაც თქვენ მე დამავალეთ, ისიც დაგეგვალბინათ, რომ ეს პროექტიც წარმომედგინა?! – როგორც იტყვიან კომენტარი² ზედმეტია!

4. განსაკუთრებით მინდა შევეხო იმ კითხვარს, რომელიც მე მეორე საკომისიო დღეს (28 ივნისი, ხუთშაბათი) კ. გელაშვილმა გადმომცა. – გადმომცა იმ მიზნით, რომ ჩემგან ამ კითხვარის მიხედვით კომისიას მიეღო „კომპეტენტური დასკვნის შემუშავებისთვის საჭირო დამატებითი ინფორმაცია“ ამ კითხვარის ქვემოთ მოყვანილი პრეამბულური ნაწილიდან აშკარად დასტურდება, რომ კ. გელაშვილს ჩემი 31 გვერდიანი სტატია („სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ უკვე მიღწეული შედეგებისა და მისაღწევი მიზნების, ანუ ქართული მათემატიკური სკოლის მათემატიკური ლინგვისტიკით გაფართოების გადაუდებელი აუცილებლობის შესახებ“), რომელიც მათთან გადაგზავნილ მასალებში იყო ჩართული, პროექტად ჩაუთვლია. მართლაც, როდესაც ის ამ პრეამბულაში ამბობს, რომ „**ქვემოთ ყველგან, პროექტიდან ამოღებული მოყვანილია დახრილი შრიფტით**“, მოყვანილი აქვს ციტატები, არა პროექტიდან, არამედ ამ სტატიიდან! – ისევ და ისევ, კომენტარი ზედმეტია!¹. – **გასაკვირი აღარ უნდა იყოს, მაგრამ ორდღიანი**

² წერილში ხაზგასმული პროფესორთა ჯგუფიდან (კ. გელაშვილი, გ. სირბილაძე, მ. ხაჩიძე, ზ. მაჩაიძე, ო. ფურთუხია, გ. ბარელაძე, უ. გოგინავა) ბ-ნ უ. გოგინავას ამ საკომისიო შეხვედრებზე პირადად არც შეხვედრივარ, ბ-ნ ზ. მაჩაიძეს ჩემი თანდასწრებით არცერთი უარყოფითი შეფასება არ გამოუთქვამს არცერთ განსახილველ საკითხთან დაკავშირებით. უფრო მეტიც, ისე მოხდა, რომ მან მისი დაკავებულობის გამო ვერ შეძლო დასწრებოდა თსუ მიზნობრივი პროგრამის ერთ-ერთი თანახელმძღვანელის გ. ჩიჩუას უნიკალური პროგრამული სისტემის წარმატებულ დემონსტრირებას, რისთვისაც მოსვლისთანავე სინანული გამოთქვა. რაც შეეხება ბატონებს ო. ფურთუხიასა და გ. ბარელაძეს, როდესაც შეიტყვეს, რომ იმ ჩემს მიერ წარდგენილ მასალებში, რომელიც კ. გელაშვილმა და გ. სირბილაძემ არ დაიტოვეს, პროექტიც იყო, აზრი გამოთქვეს, რომ ინფორმაცია ამის თაობაზე კომისიის მარგანიზებული ჯგუფის წევრებისთვის მიგვეწოდებინა. თუმცა, ჩვენი ერთობლივი მცდელობა, რომ ეს ჯგუფი აგვეშორებინა ჩემი აზრით მათთვის სამარცხვინო შეცდომისგან უშედეგოდ დასრულდა. – მათ არ ისურვეს არც ამ ახალი ფაქტობრივი მონაცემების გათვალისწინება და, შესაბამისად, არც საკომისიო მოსმენათა შემდგომი გაგრძელება!

¹ ანუ, გამგები გაიგებს, თუმცა კი არ არის ადვილად გასაგები: აქ შესაძლო ვარიანტებშია სიტუაცია განსახილველი: **ვარიანტი 1:** მიუხედავად იმისა, რომ კ. გელაშვილი არის თსუ სრული პროფესორი, ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორი, იგი არსებითად მოიკოჭლებს ზოგადი უნარების ვერბალური ნაწილით გათვალისწინებულ საგამოცდო მოთხოვნებში. კერძოდ, იგი ვერ აკმაყოფილებს ტექსტის ანალიზების ელემენტალურ მოთხოვნებს, მართლაც, იგი ვერ გაერკვა იმაში, რომ „სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ უკვე მიღწეული შედეგებისა და მისაღწევი მიზნების, ანუ ქართული მათემატიკური სკოლის მათემატიკური ლინგვისტიკით გაფართოების გადაუდებელი აუცილებლობის შესახებ“ არის არა პროექტი, არამედ პრობლემატური ხასიათის ნაშრომი პროექტზე. – ეს რა თქმა უნდა არ შეიძლება შეფასდეს მექანიკურ შეცდომად, ეს კომისიის წევრების შეცდომაში შემყვანი ფუნდამენტური გადაცდომაა! – იმ კომისიის წევრისთვის, რომელიც ამ კითხვარს

მზადების მიუხედავად მე არც ამ კითხვარის მიხედვით არ მომეცა კომისიისთვის „კომპეტენტური დასკვნის შემუშავებისთვის საჭირო დამატებითი ინფორმაციის“ მიწოდების საშუალება. – მართალი ვითხრათ, გულიც არ მწყდება, რადგან ამ კითხვარის წამკითხველი ადვილად მიხვდება, რომ მისი დამწერისთვის ეს დამატებითი ინფორმაციაც არასაკმარისი იქნებოდა!¹

ბატონო რამაზ, გთხოვთ, ჩემთან გასაუბრების გარეშე, განსახილველ საკითხთან დაკავშირებით ფაკულტეტის საბოლოო დასკვნა არ გამოკვეთოთ. ამასთან, გთხოვთ, თუ თქვენ საჭიროდ ჩათვლით, ფაკულტეტის დასკვნასთან ერთად რექტორს წარუდგინოთ ის მასალებიც, რომელიც კ. გელაშვილისა და გ. სირბილაძის მიერ არაკეთილსინდისიერად ორგანიზებული საკომისიო განხილვის შემადგენლებს ასახავს (მათ შორის ეს წერილიც). პირადად მე უკვე ვამზადებ კ. გელაშვილის ზემოხსენებული კითხვარის სრულ კრიტიკულ მიმოხილვას (ამ კითხვარის ასლი მის ნაწილობრივ კრიტიკულ ანალიზთან ერთად იხ. დანართის სახით)

რაც შეეხება მათი შემაჯამებელი წერილის ბოლო აბზაცს, მოგახსენებთ, რომ იქ ჩვენი (ამ შემთხვევაში პროექტის წარმდგენებისა და ი. ვეკუას სახ. გმი-ის დირექტორატის) ამ მიმართულებით წარმოებული მრავალწლიანი საქმიანობის ერთ-ერთი მიზანია ასახული და, შესაბამისად, მათი ეს ბოლო აბზაცი ჩვენი არაერთგან გაცხადებულის პირდაპირი რიმიეკია³. – სწორედაც რომ ამ აბზაცში აღნიშნული მიზნებითა და მიზეზებით არის

გაეცნო, გასაგები ვახდა, რომ ჩვენ საკომისიო წარდგენაზე პროექტი წარდგენილი გვაქვს, რაც გამომდინარე იქიდან, რომ პროექტი წარდგენილი არ იყო, კომისიის წევრების შეცდომაში შემყვანი ტყუილია. – თუმცა, იმ შემთხვევაში, თუ ის მართლაც ასე სერიოზულად მოიკოჭლებს ტექსტის ანალიზების უნარებში, მაშინ, ბუნებრივია, ჩვენ მისი ამ ქცევის ტყუილად შეფასების უფლებას მისი ეს სამწუხარო მდგომარეობა გვართმევს. – სხვათაშორის მისი კითხვარის ძირითადი შინაარსული ნაწილი ეჭვს იმის თაობაზე, რომ ის ტექსტის ანალიზების უნარებში მართლაც მოიკოჭლებს, მნიშვნელოვნად ამძაფრებს. **ვარიანტი 2:** კ. გელაშვილი საკითხის თითქმის ორკვირიანი საკომისიო განხილვის პერიოდში სარგებლობს იმით, რომ იგი ამ განხილვის ძირითადი წამყვანია და წინასწარშედგენილი გეგმის შესაბამისად შეგნებულად ცდილობს კომისიის რიგითი წევრების შეცდომაში შეყვანას. – ანუ, ქმნის ილუზიას იმისა, რომ პროექტი წარმოდგენილია და ამას აკეთებს იმ მიზნით, რომ ბოლო შემაჯამებელ წერილში ხაზი გაესვას იმას, რომ ჩვენ პროექტის წარდგენის საყოველთაოდ მიღებულ წესებსაც კი არ ვიცნობთ, რაც, მათი გეგმით, სერიოზული კომპრომეტაცია იქნებოდა ამ მიზნობრივი პროგრამის, მისი წარმდგენი ჯგუფისა და იმ სპეციალისტებისაც, რომლებიც წლების განმავლობაში ამ არაკომპეტენტურად შედგენილ განაცხადს მხარს უჭერდნენ. – ამ ვარაუდს ისიც ადასტურებს, რომ მათ, ერთის მხრივ, შექმნეს ზემონახსენები კითხვარი, რომლის პრეამბულური ნაწილი ამგვარი საკომისიო ურთიერთობებისთვის სანიშნოდაც კი გამოდგება, მეორეს მხრივ კი, დოკუმენტი იმის თაობაზე, რომ მათ მე ამ კითხვარის მიხედვით დაგეგმილი მოხსენების გაკეთების საშუალება არ მომცეს, რამდენადაც მე ვიცი, საკომისიო განხილვის საანგარიშო მასალებში არ ჩაურთავთ!

² როგორ უნდა გარკვეოთ ის კაცი საქმის ვითარებაში, რომელიც ნაცვლად პროექტით მოხაზული მიზნის განხორციელებისა ლეგ-ის, ანუ ლოგიკა–ენა–გამომთვლელის, ანუ ამ ახლად ფორმირებული სამეცნიერო მიმართულების „ქართული ვერსიის აწყობას“ გვთავაზობს?!

³ მკითხველის ინტერესებიდან გამომდინარე ვაკეთებ ამ ბოლო აბზაცის ციტირებას მცირე კომენტარით: „ამავე დროს ქართული ენის ყოველმხრივი კვლევის აუცილებლობიდან გამომდინარე მიზანშეწონილად მიგვაჩნია, რომ ქართული ენის კვლევა ხდებოდეს კომპლექსურად და კოორდინირებულად. დუბლირებათა თავიდან აცილებისა და მაქსიმალური ეფექტის მიღწევის მიზნით საჭიროა დაიბენოს ფორმა, რომელიც შეათანხმებს ქვეყნის მასშტაბით ამ მიმართულებით მოქმედი ჯგუფების აქტივობას“ – ეს აბზაცი გამომდინარე მისი ძირითადი შინაარსიდან ჩვენთვის აბსოლუტურად მისაღებია, თუმცა ასეთი კომისიის კეთილსინდისიერად განწყობილი და შეცდომაში არ შეყვანილი წევრი იმავე აბზაცს შემდეგნაირად წარმოადგენდა: „ამავე დროს ჩვენ ვეთანხმებით საკითხის ინიციატორებს და ქართული ენის ყოველმხრივი კვლევის აუცილებლობიდან გამომდინარე მიზანშეწონილად მივიჩნევთ, რომ ქართული ენის კვლევა ხდებოდეს

განპირობებული მიმართვაში ხსენებული ლაბორატორიის ფორმირების აუცილებელი საჭიროება, რადგან, როგორც ცნობილია, თანამედროვე მათემატიკური – ლოგიკურ-ლინგვისტური თვალსაზრისებით ქართული ენა თითქმის შეუსწავლელია. ამასთან, ბატონო რამაზ, თქვენ იცით, რომ ამავე მიზეზებით იყო განპირობებული ისიც, რომ თსუ მათემატიკის ინსტიტუტში ჯერ საბაკალავრო სასწავლო კურსი დაფუძნდა, მერე კი მათემატიკური ლინგვისტიკის სამაგისტრო მოდული. ამ სიმძაფრეებითვე იყო განპირობებული საუნივერსიტეტო კონკურსის შემდეგ თქვენს მიერ გაკეთებული შემოთავაზება ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და მათემატიკური ლინგვისტიკის მიმართულებით საუნივერსიტეტო კურსის წარდგენაზე. ამითვე იყო განპირობებული რექტორისადმი გაკეთებული იმ სტუდენტების მიმართვა, რომელთაც რეფორმამდე არჩეული მათემატიკური და ბუნებრივი ენების ლოგიკის სპეციალობით სწავლის გაგრძელების ყოველგვარი საშუალება წაერთვათ. ამავეზე იყო საუბარი სტუდენტების ამ მიმართვით ინიცირებული თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის 9 იანვრის სამეცნიერო საბჭოს სხდომაზე, სადაც თსუ სრულმა პროფესორმა ბატონმა დავით გორდენიანმა კიდევ ერთხელ გაუსვა ხაზი საკითხის განსაკუთრებულ მნიშვნელობებს და პრობლემის ყოვლისმომცველ ოპტიმალურ გადამწყვეტ გზად თსუ-ში გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის დაფუძნება დასახა, სადაც ეს თემატიკა სხვა თანამდევ და ასევე მნიშვნელოვან თემებთან ერთად ერთ-ერთ მიზნობრივ ხაზად განისაზღვრებოდა. ამასთან, მის გამოსვლაში ხაზი გაესვა საკითხის დროული გადაწყვეტის აუცილებლობასაც, რათა თსუ მათემატიკის ინსტიტუტის სტუდენტების იმ პირველ ჯგუფს მთლიანად არ დაკარგოდათ საშუალება მათი ამ ქვეყნისთვის მნიშვნელოვანი სასწავლო ინტერესის ფარგლებში სწავლის გაგრძელებისა. – ასე რომ, ასეთ პირობებში (მხედველობაში მაქვს ის, რომ ეს მასალები ორი კვირის განმავლობაში მათ წინ ედოთ და შეისწავლიდნენ!), მე ვერ შევეგუები უკვე წლების განმავლობაში არაერთხელ გაჟღერებული ჩვენეული დამოკიდებულებების „რიმეიკირებასა“ და მათ ისეთ წარმოჩენას, თითქოს ეს ჭეშმარიტება მათი ამ ორკვირიანი დაძაბული მუშაობის შედეგი იყოს!

პატივისცემით, კ. ფხაკაძე.
05. 07. 2007.

მინაწერი: ბატონო რამაზ, რადგან მოხდა ისე, რომ კომისიამ ასე საეჭვო და არაკომპეტენტურ ვითარებაში გაასრულა ამ მნიშვნელოვანი საკითხის ორკვირიანი განხილვა და რადგან, განხილვის ორგანიზატორების არაერთგზისი მცდელობების შედეგად მათ მოახერხეს ის, რომ მათთან წარდგენილ მასალებში თსუ მიზნობრივი პროგრამის „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურეობითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ არარსებობის პირობებში კომისიას ეს არწარდგენილი პროექტი გაახილინეს, გთხოვთ მომცემთ საშუალება თქვენით გაფართოებული იგივე კომისიის პირობებში პროექტის სრულყოფილი წარმოდგენისა.

კომპლექსურად და კოორდინირებულად. ამასთან, საკითხის ინიციატორებს, ვეთანხმებით იმაშიც, რომ დუბლირებათა თავიდან აცილებისა და მაქსიმალური ეფექტის მიღწევის მიზნით საჭიროა დაიძებნოს ფორმა, რომელიც შეათანხმებს ქვეყნის მასშტაბით ამ მიმართულებით მოქმედი ჯგუფების აქტივობას“ – მათ, (მხედველობაში მყავს გ. სირბილაძე და კ. გელაშვილი), რომლებიც ჩვენ ენთუზიასტებს გვიწოდებენ (იხ. კითხვარის 6 შეკითხვა), მე ვერ მივცემ იმის უფლებას, რომ საუნივერსიტეტო, და არა მხოლოდ საუნივერსიტეტო საზოგადოება გააბაიბურონ!

ამასთან, წინასწარვე მოგახსენებთ, რომ ამ ერთწლიანი პროექტით იგეგმება:

1. ქართული ენის ლოგიკური გრამატიკის საფუძვლების შემუშავება, ანუ ქართული ენის ბირთვული ნაწილის ფორმალურად განვითარებად მათემატიკურ თეორიად გადააზრება;
2. ქართული ენის ლოგიკური გრამატიკის საფუძვლების გადამუშავება ფორმირების პროცესში მყოფი თანამედროვე საგანმანათლებლო სისტემის მიმდინარე და პერსპექტიული ინტერესების გათვალისწინებით;
3. კომპიუტერთან ბუნებრივენობრივი ინტელექტუალური ურთიერთობის მარეალიზებელი პირველი ქართული ექსპერიმენტული პროგრამული სისტემის კონსტრუირება. კერძოდ, იგეგმება ისეთი ექსპერიმენტული და არაექსპერიმენტული სისტემების კონსტრუირება, როგორებიცაა:
 - 3.1. წინასწარი სწავლებისა და თვითსწავლის პრინციპებით აგებული ქართული მეტყველების ამომცნობი ექსპერიმენტული კომპიუტერული სისტემა;
 - 3.2 ქართული ენის მორფოლოგიური სინთეზატორის, ანალიზატორისა და მართლმწერის კონსტრუირება;
 - 3.3. ქართული ენის II საფეხურის ექსპერიმენტული სინტაქსური სინთეზატორის, ანალიზატორისა და მართლმწერის კონსტრუირება;
 - 3.4. ხმით და ტექსტით მოცემული ლოგიკური ამოცანების ამომხსნელი და ლოგიკური დასკვნების მაწარმოებელი და მაკორექტირებელი II საფეხურის ქართული ექსპერიმენტული პროგრამული სისტემის კონსტრუირება;
 - 3.5. მათემატიკური ენის შუალედურობის პრინციპით ხმიდან-ხმაზე და ტექსტიდან-ტექსტზე ავტომატურად მთარგმნელი ექსპერიმენტული ქართულ-ინგლისური და ქართულ-გერმანული სისტემების კონსტრუირება;
 - 3.6. კომპიუტერთან თავისუფალი ბუნებრივენობრივი (ზეპირი და წერიტი) ინტელექტუალური ურთიერთობის მარეალიზებელი პირველი ქართული ექსპერიმენტული პროგრამული სისტემის კონსტრუირება.”

2007 წლის, 29 ნოემბერი,

ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის სასწავლო-სამეცნიერო ლაბორატორია

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანს,
პროფესორ რამაზ ბოჭორიშვილს

ბატონო დეკანო! – ვთვლი, რომ ფაკულტეტის სამეცნიერო საბჭო ვალდებულია გაუკეთოს შეფასება იმ საკომისიო განხილვას, რომელიც თქვენი დავალებით შედგა და სადაც ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში (ი. ვეკუას სახ. გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტში) „ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სასწავლო-სამეცნიერო ლაბორატორიის ჩამოყალიბების საკითხის განხილვის ნაცვლად ისე განიხილეს და ისე მოამზადეს შემაჯამებელი დასკვნა მიზნობრივ პროგრამაზე „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურებითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“, რომ თავად ეს უმნიშვნელოვანესი და მრავალმხრივ მხარდაჭერილი პროგრამა არც უნახავთ! – მე არა მგონია ფაკულტეტს იმის უფლება ჰქონდეს, რომ თვალი დაუხუჭოს თავისი წამყვანი სრული პროფესორების ასეთ უპასუხისმგებლო ქცევებს! – ვის გაუგია მიზნობრივი იქნება ეს თუ რაიმე სხვა სახის პროგრამის განხილვა თავად ამ განსახილველი პროგრამის უნახავად?! – გთხოვთ მიპასუხოთ წერილობით.

ბატონო დეკანო, ჩემი ოფიციალური თხოვნის შესაბამისად თქვენ არ აჩქარდით და არ აიღეთ უაპელაციო საფუძვლად ამ უპრეცედენტო საკომისიო განხილვის შემაჯამებელი დოკუმენტი, რომელიც, უნდა ითქვას, რომ არ არის ცალსახად უარყოფითი. – მე ვთვლი, რომ ეს თქვენი მხრიდან სწორი ქცევა იყო! – მაგრამ, თუ საკითხთა სპეციფიკების (მხედველობაში მაქვს მათემატიკური ლინგვისტიკისა და ბუნებრივი ენების ლოგიკის ქართველი სპეციალისტების ფაქტობრივი არ არსებობა და ზემოაღნიშნული თვალსაზრისებით ქართული ენისა და აზროვნების თითქმის სრული შეუსწავლელობა) და ჩემი ზემოხსენებული ოფიციალური თხოვნის შესაბამისად არ გაუკეთებთ ორგანიზებას საკითხის ღია განხილვას ფაკულტეტის საბჭოს გაფართოებულ სხდომაზე, რაც, ბუნებრივია, შექმნილ ვითარებაში სრულიად მართებული მოთხოვნაა, მაშინ მე იძულებული ვიქნები დავასკვნა, რომ თქვენ მოქმედებთ არა სახელმწიფოებრივი და ეროვნული ინტერესებით, არამედ ვიწრო დარგობრივი ხასიათის დაკვეთებით, რაც ჩემთვის ისევე მტკივნეული იქნება, როგორც ის, რომ ასეთები აღმოჩნდნენ კ. გელაშვილი და გ. სირბილაძე. – ბატონო დეკანო, თუ თქვენ არ გაქვთ დაგეგმილი საკითხის დამატებითი განხილვა, მაშინ ნუღარ დააყოვნებთ და უპასუხეთ ბატონი რექტორისაგან თქვენთან ივნისის თვეში შემოსულ მიმართვას!

ქართული ენის უფლებების დამცველი,
ოსუ მკვლევარი /კ. ფხაკაძე/
29. 10. 07.

P.S. ბატონო დეკანო, ღრმად პატივცემულო საბჭოს წევრებო! - გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორის მხრიდან გაკეთებული შემოთავაზების მიუხედავად მე უარი ვთქვი მონაწილეობა მიმელო ლოგიკისა და დაპროგრამირების ლაბორატორიის ხელმძღვანელის თანამდებობაზე გამოცხადებულ კონკურსში, რადგან ჩემი მიზანი არის არა საზოგადოდ რომელიმე საუნივერსიტეტო ლაბორატორიის ხელმძღვანელობა, არამედ უნივერსიტეტში მათემატიკური ლინგვისტიკისა და ბუნებრივ ენების ლოგიკის მიმართულებით რეფორმით ბლოკირებული სასწავლო პროცესების აღდგენა, რის აუცილებლობასაც ქართული ენის წინაშე მდგარი საფრთხეები განაპირობებენ! – იმედი მაქვს, რომ ფაკულტეტის სამეცნიერო საბჭო არ შეეგუება ქართული ენის სამომავლო ბედ-იღბალისადმი ისეთ უდიერ დამოკიდებულებებს, როგორიც ზემოხსენებული საკომისიო განხილვისას წარმოჩინდა.

**2007 წლის, 24 დეკემბერი,
ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის სასწავლო-სამეცნიერო
ლაბორატორია**

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორს,
პროფესორ გიორგი ხუბუას

ბატონო რექტორო,

თხოვნით, რომ ქართული ენის მათემატიკური თეორიის შემუშავების, ქართული მათემატიკური ლინგვისტური სკოლის გადაუდებელი ფორმირებისა და თსუ სახელმწიფო-მიზნობრივი პროგრამით „კომპიუტერის სრული პროგრამულ-მომსახურეობითი მოქცევა ბუნებრივ ქართულ ენობრივ გარემოში“ უკვე მიმდინარე უმნიშვნელოვანესი კვლევითი პროცესების შემდგომი აუცილებელი გაღრმავების მიზნით საბოლოოდ გადაგეწყვიტათ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში (ი. ვეკუას სახ. გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტში) „ბუნებრივი ენების ლოგიკისა და თანამედროვე მათემატიკური ლინგვისტიკის“ სასწავლო-სამეცნიერო ლაბორატორიის ჩამოყალიბების საკითხი, მე თქვენ მოგმართეთ ა/წ 22 ივნისს 7379/02 წერილით, რომლის ასლს თან ვურთავ წინამდებარეს. – საკითხი დღემდე გადაუწყვეტელია, არადა უკვე იწურება მიმდინარე წელი და უნივერსიტეტი 2008 წლის ბიუჯეტის ფორმირების პროცესშია!

ბატონო რექტორო, იმ შემთხვევაში, თუ 2008 წლის საუნივერსიტეტო ბიუჯეტში არ იქნება გათვალისწინებული ზემოხსენებული ლაბორატორიის ფორმირებისთვის აუცილებელი თანხები, მე ჩემი მოქალაქეობრივი პასუხისმგებლობებიდან გამომდინარე ვალდებული ვიქნები ბრალი დავლო უნივერსიტეტის დღევანდელ ხელმძღვანელობას უმნიშვნელოვანესი

სამეცნიერო თემატიკის ჯერ ბლოკირებაში, მერე კი მის სრულ ანულირებაში! – შეგახსენებთ, რომ საკითხი განსაკუთრებული სახელმწიფოებრივი ღირებულებებით იტვირთება და იგი დღეს მსოფლიოში ბუნებრივობრივი ინტელექტუალური კომპიუტერული სისტემების კონსტრუირების გლობალურად მიმდინარე პროცესების ფონზე პირდაპირობით უკავშირდება ქართული ენის კულტურული ფუნქციებით შენარჩუნების უმნიშვნელოვანეს ეროვნულ მიზანს.

პატივისცემით,
ქართული ენის უფლებების დამცველი,
თსუ მკვლევარი /კ. ფხაკაძე/

P.S. ბატონო რექტორო, ამ მიმართვას თან ვურთავ ვრცელ სამეცნიერო-საგანმანათლებლო ხასიათის პრობლემატურ ნაშრომს ვრცელი სათაურით „ცისფერი მთები ანუ, იმის შესახებ, თუ როგორ განიხილეს მიზნობრივი პროგრამა, ამ მიზნობრივი პროგრამის უნახავად! ანუ, კვლავ ქართული ენის უფლებების დასაცავად“ და ამ საკითხთან დაკავშირებით ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანისადმი ა/წ 29 ოქტომბერს გაკეთებულ ჩემ ბოლო მიმართვას.

2007 წლის 24 დეკემბერი.